దేవీమాహాత్మ్యము

(శ్రీ దుర్గాసప్తశతి)

అనువాదకులు : శ్రీ కందుకూరు మల్లికార్జునంగారు

ఇందు మూలశ్లోకములు, వానికి ధారాళమయిన ఆంధ్రానువాదమును పొందుపఱుప బడియున్నవి. అందందు ముఖ్యములును నిగూఢములును అగు శబ్దములకు పాదదీపికలందు వివరణములు చేర్పబడియున్నవి. దేవీనవరాత్రములందును, ఇతర పవిత్రావసరములందును నిత్యపారాయణమొనర్పవలసిన ఉత్తమగ్రంథము. ఈ గ్రంథప్రాశస్త్యము పూర్తిగా వివరించు పీఠికయు చేర్పబడియున్నది.

(170 + 16) పుటలు ప్రజ్జ్వలమగు ప్రథమ ముద్రణము వెల : రూ. 2-0-

శ్రీ వివేకానంద లేఖావళి

(రెండు భాగములు)

అనువాదకులు :

శ్రీ చిరంతనానందస్వామి

భారతదేశమున ఇంటింటను ఉండవలసిన పుస్తకములలో నిది యొకటి; బాలికా బాలకు లెల్లరును శ్రద్ధతో పదేపదే చదువవలసిన పుస్తకములలో నిది యొకటి.

ఈ లేఖలయందు దైవభక్తి, మానవభక్తి, కార్యాసక్తి—ఇవి నిరంతరసంయోగము దాల్చి జీవితాంధకారమును తొలగింపజేయు జ్యోతిగ నుండుట స్పష్టము.

—కట్టమంచి రామలింగారెడ్డి

మొదటి భాగము : 256 పుటలు
రెండవ భాగము : 226 పుటలు

ఒక్కొక్క భాగము వెల : రూ. 1-8-0

అడ్రెసు : మేనేజరు, శ్రీరామకృష్ణమఠము, మైలాపూరు, మద్రాసు - 4

రా మ కృ ష్ణ ప్ర భ

సంపుటము ౧౩   ౧౯౫౭, జాన్యువరి—దుర్ముఖి, మార్గశిరము   సంచిక ౭

వి ష య సూ చి క

శ్రీ నాగమహాశయుని జీవిత చరిత్ర

(తృతీయ ముద్రణము)

శ్రీరామకృష్ణుని గృహస్థశిష్యులలో ఉత్తమగణ్యుడు నాగమహాశయుడు. గృహస్థ జీవనమును శాస్త్రీయముగా గడుపుచు పారమార్థికమార్గమున పురోవృద్ధిగాంచుట ఎట్లా యను విషయమును ఈయన చరిత్రము మనకు నిరూపింపగలదు.

ఆబాలగోపాలము అందఱకును అర్థముకాగల సులభశైలి. చక్కని ముద్రణము!

132 పుటలు వెల: రూ. 1-4-0

అనుష్ఠాన వేదాంతము

(శ్రీ వివేకానందస్వామి ప్రవచనము)

వేదాంతమనగా విశ్వశరణ్యమగు మతసిద్ధాంతము. ఆబాలగోపాలము సమస్త దేశీయులకును సమస్తమతావలంబులకును సర్వకాల సర్వావస్థలయందును ఆ వేదాంతము ఎటుల అనుష్ఠానయోగ్యమో కన్నులకు కట్టినటుల శ్రీస్వాములవా రిందు స్పష్టీకరించి యున్నారు.

130 పుటలు (దివ్యమగు ద్వితీయ ముద్రణము) వెల: రూ. 1-4-0

అడ్రెసు: మేనేజరు, శ్రీరామకృష్ణమఠము, మైలాపూరు, మద్రాసు - 4

స్వామి - శిష్య సంవాదములు

(శ్రీమద్వివేకానందస్వామితోడి సంభాషణలు)

అనువాదకులు : శ్రీ కందుకూరు మల్లికార్జునంగారు

సాంసారిక సమస్యలు పరిష్కరించుకొనదలచినను సమాధిస్థితి సాధింపదలచినను; రాజకీయవిశేషము లంకళింపదలచినను లలితకళారహస్యము లవగతముచేసికొనదలచినను — ఇంతేల, లౌకిక కాలౌకిక విషయములలో వేనినిగుఱించిగాని మీ పరిజ్ఞానము వృద్ధి గావించుకొన దలచినచో ఈ గ్రంథమును తప్పక చదువుడు. నవభారతభాగ్యవిధాత శ్రీమద్వివేకానందస్వామిచంద్రులు శిష్యులతో కావించిన యీ ప్రసంగములలో వారి అనుభవసర్వస్వము రాశీభూతమై యున్నది. సులభశైలి, హృదయమును పట్టి యిచ్చు సంభాషణలు, ముచ్చటైన అచ్చుకూర్పు.

పుటలు 552+12 అకారాది అనుక్రమణిక వెల : రూ. 5–0–0

నా జీవితము, జీవితకార్యము

అనువాదకులు : శ్రీ కందుకూరు మల్లికార్జునంగారు

శ్రీరామకృష్ణసందేశమును లోకమునకు అందజేయుకొఱకును, లోకమును భౌతిక ముగా, వైజ్ఞానికముగా, పారమార్థికముగా సేవించుటయందు నేడు జగద్విఖ్యాతిగాంచి యున్న శ్రీరామకృష్ణమఠసేవాసంస్థలను ప్రథమమున స్థాపించు మహోద్యమము నిర్వహించు కొఱకును, శ్రీ వివేకానందాది శిష్యవర్గమువారు ఎంత గాఢదీక్షతో పరిశ్రమించి, ఎంతటి దుర్భరక్లేశముల నోర్వవలసివచ్చెనో, ఈ ఉపన్యాసమున గుండెలవియు వాక్కులతో శ్రీ వివేకానందస్వామి వివరించియున్నాడు. అందఱును చదివి తీఱవలసిన గ్రంథము.

62 పుటలు అందమైన కూర్పు వెల : రూ. 0–8–0

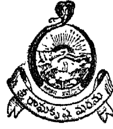
పారమార్థిక సంభాషణలు

అనువాదకులు : శ్రీ కందుకూరు మల్లికార్జునంగారు, బి. ఏ.

శ్రీరామకృష్ణదేవుని స్వశిష్యవర్గములోని ఆర్గురు జ్ఞానసిద్ధులు శిష్యులతోడను, భక్తులతోడను, చేసిన పరమార్థ విషయక సంభాషణ కతిపయములు. ఎన్నెన్నో గ్రంథ ములు చదివినగాని తీఱని ఆధ్యాత్మిక సంశయము లీ గ్రంథమూలమున అవలీలగా తీఱును.

402 పేజీలు (మనోజ్ఞమగు ప్రథమ ముద్రణము) వెల : రూ. 3–0–0

అడ్రెసు : మేనేజరు, శ్రీ రామకృష్ణమఠము, మైలాపూరు, మద్రాసు – 4

"సర్వేశ్వరుని శరణు జొరుము, అతని కృప నీ యనుభవమునకు అప్పుడు వచ్చును."

-శ్రీ శారదామణి.

కృష్ణ ప్రభ

సంపుటము ౧౩ } ౧౯౫౭ జాన్యువరి దుర్ముఖి - మార్గశిరము సంచిక

ఆత్మపఞ్చకమ్

[శ్రీమచ్ఛఙ్కర భగవత్పాదాః]

నాహం దేహో నేన్ద్రియా ణ్యన్తరఙ్గం
నాహఙ్కారః ప్రాణవర్గో న బుద్ధిః
దారాపత్య క్షేత్ర విత్తాది దూరస్
సాక్షీ నిత్యః ప్రత్యగాత్మా శివో ఽహమ్ ॥ ౧

దేహాము ఇంద్రియములు మనస్సు అహంకారము ప్రాణవర్గము బుద్ధి అనెడి వీనిలో నేను ఏదియును కాను. పెండ్లము బిడ్డలు స్థిర చర సంపద మొదలైన వాని నుండి వేత్తై, సాక్షినై, నిత్యుడనై, ప్రత్యగాత్మనైన నేను శివుడనే

రజ్జ్వజ్ఞానాద్ భాతి రజ్జుర్ యథాహిస్
స్వాత్మాజ్ఞానా దాత్మనో జీవభావః ;
ఆప్తోక్త్యాహి భ్రాన్తి నాశే స రజ్జుర్,
జీవో నాహం దేశికోక్త్యా శివో ఽహమ్ ॥ ౨

త్రాటిని త్రాడు అని ఎఱుగకుండునంతవఱకును, అది పామువలె కనిపించును. "అది పాము కాదు, త్రాడు" అని ఆప్తులు చెప్పిన మీదట, సర్పభ్రాన్తి తొలగుడు, త్రాడు త్రాడే అగును. స్వాత్మజ్ఞానము లేకుండునంతవఱకును 'ఆత్మ జీవుడు' అను భ్రాన్తి ఉండును. గురూపదేశముచే ఆ భ్రాన్తి తొలగుడు, నేను జీవుడను కాక, శివుడనే అగుదును.

ఆభా తీదం విశ్వ మాత్మ న్యసత్యం
సత్య జ్ఞా నానన్ద రూపే విమోహాత్
నిద్రామోహాత్ స్వప్నవత్ త న్న సత్యం
శుద్ధః పూర్ణో నిత్య ఏక శ్శివో ఒహమ్ ॥ ३

నిద్రాపరవశదశలో స్వప్నము కలుగును. ఆ కల కల్ల. అట్లే సత్య జ్ఞా నానంద రూప మైన ఆత్మస్వరూపము తెలియకుండునంతవఱకును, ఈ జగత్తు భాసించును. ఇది మిథ్యయే. శుద్ధుడును పూర్ణుడును నిత్యుడును ఒక్కడును ఐన శివుడనే నేను.

మత్తో నాన్యత్ కిఞ్చి ద త్రాస్తి విశ్వం
సత్యం బాహ్యం వస్తు మా యోపక్లృప్తమ్
ఆద ర్శా న్త ర్భాసమానస్య తుల్యం
మ య్యద్వైతే భాతి తస్మా చ్ఛివో ఒహమ్ ॥ ४

ఆత్మ అద్వైతము అని తెలిసిన వెంటనే, బాహ్యవస్తువులు అన్నియును మాయచే భాసించునవే అనియు, అద్దములోని ప్రతిబింబాలవంటి మిథ్యలే అనియు స్పష్ట మగును. సత్యమైన విశ్వము ఆత్మకంటె వేఱు ఏదియు లేదు. లేక పోగా, శివుడనే నేను.

నాహం జాతో న ప్రవృద్ధో న నష్టో
దేహ స్యోక్తాః ప్రాకృతా స్సర్వ ధర్మాః
కర్తృ త్వాదిశ్ చిన్మయ స్యాస్తి నాహం
కార స్యైవ హ్యాత్మనో మే శివో ఒహమ్ ॥ ५

ఆత్మకు పుట్టుక లేదు, వృద్ధి లేదు, వినాశము లేదు. పైని చెప్పిన యీ ప్రకృతి ధర్మాలు అన్నియు దేహమువే. కర్తృత్వాదులు నాలోని అహంకారమునకు కలవే కాని చిన్మయునకు లేవు. శివుడనే నేను.

నాహం జాతో, జన్మమృత్యూ కుతో మే ?
నాహం ప్రాణః, క్షుత్పిపాసే కుతో మే ?
నాహం చిత్తం, శోకమోహౌ కుతో మే ?
నాహం కర్తా, బన్ధమోక్షౌ కుతో మే ? ६

నేను పుట్టనే లేదు. జననమరణాలు నాకు ఎక్కడివి? నేను ప్రాణమును కాను, ఆకలి దప్పులు నాకు ఎక్కడివి? నేను మనస్సును కాను, దుఃఖాజ్ఞానములు నాకు ఎక్కడివి? నేను కర్తను కాను, బంధమోక్షములు నాకు ఎక్కడివి?

క్రీస్తు - దివ్య సందేశ హారి*

[సంపాదకీయము]

మహాసముద్రమున అల లేచును, వెంటనే పడును. ఆ వెనుక అంతకంటె పెద్ద యల మఱయొకటి లేచును, అదియు పడును, మఱల లేచును, ఇట్లు పైకి త్రోసికొని పోవుచునే ఉండును. లోక చరిత్ర పురోగతిలో కూడ ఇట్లే పొంగుటయు లొంగుటయు చూపట్టుచుండును. కాని సామాన్యముగా మనము పతనమును దలంపక వృద్ధినే నిరీక్షించుచుందుము. పోటును పాటును, హెచ్చును లొచ్చును, రెండును అనివార్యములే, ఆవశ్యకములే; రెండును గొప్పవే. ఇది లోకస్వభావమే. మన భావప్రపంచములోఁ గాని, చుట్టఱికముల రంగములోఁ గాని, సంఘమునందుఁ గాని ఆధ్యాత్మిక విషయము లందుఁ గాని ఈ వృద్ధి క్షయములు సాగుచునే ఉన్నవి. కావున లోక చరిత పురోగతిలో ప్రబలములును ప్రధానములును ఉదారములును అగు ఆదర్శములు పైకి వచ్చును, మఱల పడిపోవును, కాలము సాగఁగాసాగఁగా సమైక్య మొంది, పర్యాలోచితములై, పదిలపడి, బలపడి క్రొత్తదియు మునుపటికంటె హెచ్చుదియు అగు స్థాయికి మఱల లేచును.

దేశ చరితముల రీతియు సదా ఇట్టిదే. ఏసు దేవుని చరిత్రమును కదా నేఁటిసాయంకాలము మనము పరిశీలింప నున్నాము! ఆ దివ్యసందేశ హారి అవతరించినప్పుడు అతని జాతివారి చరిత్రములో ఎంతో నీచ మని అనఁదగిన దశ జరుగుచుండెను. అతని చరితములును భాషితములును అక్కడక్కడ గ్రంథస్థములై ఉన్నవి. వానిని బట్టి మనము అక్కడక్కడ కనిపట్ట గల విషయము ఇంచించుకే. అదియునుగాక ఆమహాత్ముని చరితములను భాషితములను సమగ్రముగ వ్రాసి పెట్టఁ గలిగినచో అవి విశ్వమునెల్ల ముంచివేసి ఉండెడి వని పెద్దలు సరిగానే చెప్పినారు. ఆయన యాచార్యకము (మినిస్ట్రి) చెల్లినది మూఁడేండ్ల కాలమే ఐనను, అనంత కాలమునకు వలసిన గ్రాహ్యాంశములు అందు కూడియున్నవి, ఇమిడి ఉన్నవి. ఆ ముల్లెమూటను విప్పుకొనుపనిని మన మిప్పుడు చేయుచున్నాము. ఇప్పటికి పందొమ్మిది వందల సంవత్సరములు ఐనవి, ఇం కెంత కాలము పట్టునో ఎవరు చెప్పఁ గలరు? మనము అల్పులము, మనలో ఉన్న శక్తియు కొంచెమే. కావున మనలోని గ్రాహ్యాంశములను అన్నిటిని వినియోగించుటకును వాని సారమునకు తగినంతగా వానిని విపులపఱచుటకును కొన్ని నిమిషములు చాలును, లేదా, కొన్ని గంటలు చాలును, ఎక్కువ కావలసి యున్న, కొన్ని సంవత్సరముల కాల మైన చాలును. ఈ దివ్యమహిముని క్రైస్తును జూడుఁడు. శతాబ్దులును యుగములును దాఁటిపోవుచున్నవి. ఆయన లోకమున

* మూలము శ్రీమత్స్వామి వివేకానందులు అనుగ్రహించినది.

ఉంచి ఏఁగిన తేజము వికసించుచునే ఇంకనుసాగుచున్నది, ఏనాఁటికైన అది పూర్తిగ ఖర్చుపడి పోవునా? కాలచక్రము చుట్టు తిరుగు కొలఁదియు ఆ తేజమునకు నూత్న శక్తి కదా చేకుఱుచున్నది!

అనాది కాలమునుండి క్రైస్తు వఱకును గడచిన మానవ జీవితమును అంతటిని ఆయన జీవితములోఁ గాంచుచున్నాము. ఒక విధముగ ప్రతివ్యక్తియందును, పూర్వకాలమునుండి ఆ వ్యక్తి కాలమువఱకును వచ్చిన సంఘజీవితము, రూపుదాల్చి యుండును. జాతియంతటియొక్క పూర్వచరిత్రము వంశపారంపర్యమునుబట్టియు, పరిసరములను బట్టియు, శిక్షణమును బట్టియు, జన్మావృత్తులను బట్టియు ప్రతివ్యక్తిలోనికిని సంక్రమించును. ఒకవిధముగ యావద్భూమండల–సర్వలోక చరితములముద్రకూడ ప్రతివ్యక్తిలోను ఉన్నది. ఈయుగమున ఉన్నట్టి మనము అందఱమును అపార భూతకాల చరిత్రకును పరిణామముగను ఫలితముగను ఏర్పడిన వారమే, కాని వేఱు కాము. అనాదియు అనంతమును అగు చరిత్రప్రవాహముపై తేలిన చిట్టి కెరటాలమే మనము, ముందునకును మీఁదికిని ఉబ్బూత లూఁగుచు విశ్రాంతి నెఱుంగక యున్నాము. గతచరిత్రమునకు మనలో ఒనఁగూడిన మూర్తీభావము కొంచెమే. మనము ఒక లెక్కలోని వారము కాము, బుడగలము. చరిత్ర యనెడి సముద్రమున కొండ లంతటి యలలను బోలిన వారు ఉన్నారు. వారిలో భూతకాలచరిత మంతయును మూర్తీభవించుటే కాదు, చాఁచిన వారి బాహువులకు భవిష్యత్తు కూడ అందును. వారు మానవుల పురోగమనమును సూచించుచు అక్కడక్కడ ఉన్న స్తంభముల వంటి వారు. వారి మహిమ అతిమానుషము. వారి నీడ భూమినంతటిని తనలో ఇముడ్చుకోఁగలదు. వారికి మరణము లేదు, వారు శాశ్వతులు. మహనీయుడైన క్రైస్తు తానే ఒకచోట ''అవతారపురుషుని గుండ కాక, ఏమానవుఁడును, దేవుని ఎప్పుడును సాక్షాత్కరించుకొని యుండ లేదు'' అన్నాఁడు. నిజమే! అవతారపురుషునిలోఁ గాక మనము దేవుని ఎచట చూడఁగలము? మీయందును నాయందును అత్యం తాకించను లందును నికృష్టు లందును దేవుఁడు ఉన్నాఁడు అనుటయు, ప్రతిఫలించుచున్నాఁడు అనుటయు నిజమే. జ్యోతి స్పంచలనము (వైబ్రేషన్ ఆఫ్ లైట్) సర్వత్ర ఉన్నది; సర్వగతమై ఉన్నది, అయినను దీపపు వెలుఁగుననే మనము ఆ సంచలనమును గుర్తింపఁగలము. అట్లే దేవుఁడు విశ్వమంతటను ఉన్నాఁడు. అయినను ఆయనను, భూమండలమున పెద్ద దీపస్తంభముల వంటి వారైన యీ భగవదావిష్టులలోను దైవమూర్తులలోను దివ్యమానవులలోను అవతారపురుషులలోను ప్రతిఫలించినప్పుడే కాని, మనము సాక్షాత్కరించుకొనలేము.*

దేవుఁడు ఉన్నాఁడు అని మనము అందఱమును ఎఱుఁగుదుము. కాని దేవుఁడు మనకు అగపడఁడు, దేవుని మనము అర్థముచేసికోలేము. దివ్య సందేశ జ్యోతిని వెలిఁగించిన యవతారపురుషులలో ఒకరిని పరిశీలింపుఁడు. ఆయన తత్త్వమును మీ భావవీధిలో రూపుగొన్న యాదర్శదైవముతోఁ బోల్చిచూడుఁడు. మీరు భావించిన యాదర్శమునకంటె మీ దైవము తక్కువపడునే కాని అవతారపురుషుఁ డన్ననో మీయూహను మించియుండును. ఈ ప్రత్యక్ష మహావ్యక్తులు తమ యనుష్ఠానమున వాస్తవముగ సాధించి మనయెదుటఁ బెట్టిన యాదర్శ

ములను మించిన యాదర్శములను మీరు ఊహింపనైన లేరు. కాబట్టి అట్టివారిని ఆరాధించుట తప్పా? ఆదివ్యమానవుల పాదములంటి, లోకములో ఉన్న దివ్యులు వారే అని నమ్మి, ఆరాధించుట పాపమా? అవతారపురుషులు మనము ఊహించిన దైవస్వరూపమును యథార్థముగను వాస్తవముగను మించి యున్నప్పుడు, వారిని ఆరాధించుటవలన ఏమి కీడు మూడును? కీడు మూడ దనుటే కాదు, వాస్తవ మైన సుసాధ్య మైన యారాధనా ప్రకారము అదొక్కటే యగును. ప్రత్యేకించుటచేతఁగాని (ఆబ్స్ట్రాక్షన్), మీకు నచ్చిన వేఱొక మార్గము దేనిచేతఁగాని, మీ రెంత ప్రయత్నించినను, గిజగిజ తన్నుకొన్నను మీరు మానవులుగ ఉన్నంత వఱకును, మానవ లోకమున మీరు ఉన్నంతవఱకును, మీది మనుష్యప్రపంచమే, మీ మతము మనుష్యమతమే, మీ దైవము మనుష్యరూపియే. అది ఉండ వలసిన దట్లే. దుర్గ్రాహ్యమును అప్రధృష్యము నగు తత్త్వమును మాని వాస్తవమును అభిగమ్యము నైన తత్త్వమును ఆశ్రయించు వివేకము ఎవరికి లేకుండును? కావున సర్వ దేశ సర్వ కాలములందును అవతారపురుషుల యారాధనము జరుగుచున్నది.

యూదుల యవతారమూర్తి యైన క్రైస్తు జీవితమును మనము ఇంచుక పరిశీలింపనున్నాము. క్రైస్తు అవతరించినప్పుడు యూదులు ఉండిన దశనే నేను రెండు పొంగులకు మధ్య ఉన్న క్రుంగుదశ అని పేర్కొంటిని, అది ప్రాతవానిని పట్టుకొని పీకులాడు దశ, మనస్సు ఒక్క అడుగైనను ముందునకు వేయలేనంతగా బడలిపోయి, ఉన్నదానిని భద్రపఱచుకొనుటలో మాత్రమే శ్రద్ధవహించు దశ, సమష్టి జీవిత మహాసమస్యలందు చూప వలసిన ఎక్కువ శ్రద్ధను అల్పములైన వ్యష్టివిషయాలలో చూపు దశ, పురోగతికంటె స్థబతయే ఎక్కువగ కనిపించు దశ, కర్తవ్యనిర్వహణమును మించిన కష్టానుభవములు గలుగు దశ. మీరు ఒక్కసంగతిని గుర్తింప వలెను. అట్టిదశ ఒకదోషము అని నేను అనను. అనుటకు మనకు హక్కు లేనే లేదు. ఏల యన, ఈ పతనము లేకున్న, దీనికి అత్యనంతరకాలముననే క్రైస్తు వైభవ రూపమైన ఉచ్ఛ్రియము గలిగి ఉండదు. ఫారసీలలోను సద్దుసీలలోను దంభము ఎంతైన ఉండి ఉండ నిండు. వారు చేసిన వెల్ల అకార్యములే అగు గాక! వారు ధూర్తావతంసులే కానిండు! అట్టి వారు ఉన్నందుల ఫలితమే దివ్యసందేశహారి యవతారము, ఒకవంక పీడ గల్గించిన ఉరవడియే వేఱొక వంక నాజరత్ నివాసియైన యేసుదేవుని మహిష్ఠ మైన ప్రతిభను వెలార్చినది.

(సశేషము)

ప్రకటన

మదరాసు మైలాపూరు ఆంధ్రమహిళాసభవారు తమ విద్యాలయ ముద్రణాలయ పారిశ్రామిక కేంద్రాలలో యోగ్యులైన మహిళలకు కొందఱికి హాస్టలువసతులు ఉచితముగ ఏర్పాటు చేయుదురు. దరఖాస్తులు 4 అణాల పోస్టుబిళ్లలతో జనవరి 25 వ తారీఖులోగా సభ సెక్రెటరికి అందవలెను.

ప్రజ్ఞాపారమితాపిండార్థము

డాక్టరు పోతుకూచి సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రిగారు, ఎం. ఏ., ఎం. లిట్., పిఎచ్. డి.

మహాయానబౌద్ధులకు ప్రామాణికము లైన సూత్రములలో ప్రధాన మైనవి ప్రజ్ఞాపారమితలు. విజ్ఞానవాదులకు, శూన్యవాదులకు గూడ నివి ముఖ్య మైనవి. ప్రజ్ఞాశబ్దమునకు అద్వయజ్ఞాన మని అర్థము. ఈ జ్ఞానముయొక్క లోతును పొందుట అని ప్రజ్ఞాపారమితాశబ్దమున కర్థము. జ్ఞానముయొక్క లోతును పొందుట అనగా జ్ఞానములో ఏక మగుట యని భావము. ఈ జ్ఞానైక్యమును సాధ్యముగా గ్రహించిన బౌద్ధులలో తుచ్ఛ మైన అభావమును పరమార్థ మని ప్రతిపాదించువా రుండవీలు లేదు. అన్ని పారమితాగ్రంథములకు ఆధారభూత మైనది అష్టసాహస్రికా ప్రజ్ఞాపారమిత. మిగిలినవి దీనినే విస్తరించినవి. అష్టసాహస్రికలోని ప్రధానవిషయములను సంగ్రహముగా ఆచార్య దిఙ్నాగుడు తన ప్రజ్ఞాపారమితాపిండార్థసంగ్రహమున చెప్పినాడు. ఈ చిన్న గ్రంథము ననుసరించితి మేని పారమితలలోని ప్రధాన విషయములు మన కవగతములు కాగలవు. దీనిలో 58 కారికలు మాత్రమే గలవు.

ప్రజ్ఞాపారమితా పిండార్థ సంగ్రహః

నమః ప్రజ్ఞాపారమితాయై

1. ప్రజ్ఞాపారమితా జ్ఞాన మద్వయం; సా తథాగతః
సాధ్యా; తాదర్థ్యయోగేన తాచ్ఛబ్ద్యం గ్రంథమార్గయోః.

2. ఆశ్రయ శ్చాధికార శ్చ, కర్మ, భావనయా సహ,
ప్రభేదో, లింగ మాప చ్చ సానుశంస ముదాహృతమ్.

3. శ్రద్ధావతాం ప్రవృత్త్యంగం శాస్తా, పర్ష చ్చ సాక్షిణీ,
దేశకాలా చ, నిర్దిష్టౌ స్వప్రామాణ్యప్రసిద్ధయే.

4. సంగీతి కర్తా లోకే హి దేశకా లోపలక్షితమ్
ససాక్షికం వద న్వక్తా ప్రామాణ్య మధిగచ్ఛతి.

5. సర్వం చైతం నిపాతాత్మశ్రవణాదేః ప్రకీర్తనమ్
ప్రాసంగికం తు ఏ వారా; ముఖ్యా ద్వాత్రింశ దేవ హి.

6. ప్రభేదః షోడశాకారః శూన్యతాయా యథాక్రమమ్
నిర్దిష్టో ఽష్ట సహస్ర్యా స విజ్ఞేయో ఽన్యాపదేశతః.

7. ఇత్థ మష్టసహస్రీయ మన్యూనార్థై ర్యథోదితైః
గ్రంథసంక్షేప ఇష్టో ఽత్ర త ఏ వార్థా యథోదితాః.

8. బోధిసత్త్వం న పశ్యామీ త్యుక్తవాం స్తత్త్వతో మునిః
భోక్త్రాధ్యాత్మికవస్తూనాం కథితా తేన శూన్యతా.

9. రూపం రూపస్వభావేన శూన్య మి త్యుక్తితః పునః
బాహ్యా న్యాయతనా నీహ భోగ్యాని ప్రతిషిద్ధవాన్.

10. రూపా ద్యభావే త ద్దేహ, ప్రతిష్ఠా, లక్షణక్షతిః
గతార్థా యేన త ద్దృష్టం త దాధ్యాత్మిక మి త్యసత్.

11. ఆధ్యాత్మికానాం శూన్యత్వే ప్రకృతే రపి శూన్యతా
విజ్ఞానరూపం గోత్రం హి కృపాప్రజ్ఞాత్మకంమతమ్.

12. నోత్పన్నో న నిరుద్ధో వా సత్త్వ ఇ త్యాదినా స్ఫుటమ్
త్వసంసారయోః కామం దర్శితా తేన శూన్యతా.

13. బుద్ధధర్మాం స్తథా బోధిసత్త్వధర్మా న్న పశ్యతి
ఇ త్యాదినా వినిర్దిష్టా శూన్యా దశబలాదయః.

14. ప్రతి ప్రతి యతో ధర్మాః కల్పితా ఇతి కీర్తితమ్
తతో న పరమార్థో ఽస్తి ధర్మాణా మితి చోక్తవాన్.

15. ఆ త్మాది దృష్టే రుచ్ఛేదం మహాత్మా ప్రకరోతి యత్
తతః పుద్గల నైరాత్మ్యం భగవాన్ సర్వథా జగౌ.

16. సర్వధర్మా అనుత్పన్నా ఇతి కీర్తయతా తథా
కథితం ధర్మనైరాత్మ్యం సర్వథా తత్త్వవేదినా.

17. సావద్యనిరవద్యానా మవృద్ధిపరిహాణితః
సంస్కృతాసంస్కృతానాం చ కుశలానాం నిరాకృతిః.

18. కుశలానాం చ శూన్యత్వే తద్గతా ఽక్షతా తథా
కల్పి తై వేతి భేదానాం శూన్యతాయాః స సంగ్రహః.

19. దశభి శ్చిత్తవిక్షేపై శ్చిత్తం విక్షిప్త మన్యతః
యోగ్యం భవతి బాలానాం నాద్వయ జ్ఞాన సాధనే.

20. తా నపాకర్తు మన్యోన్యం విపక్ష ప్రతిపక్షతః
ప్రజ్ఞాపారమితా గ్రంథః; తే చ సంపిండ్యదర్శితాః.

21. య దాహ బోధిసత్త్వః స న్నిత్త్యభావప్రకల్పనా
విక్షేపం విక్షిపన్ శాస్తా సాంవృత స్కంధ దర్శనాత్.

22. ఏతే నాష్టసహస్ర్యాదా వాదివాక్యా త్ప్రభృ త్యపి
ఆసమాప్తే ర్నిషేద్ధవ్యా విధినా ఽభావ కల్పనా.

23. హేతువాక్యాని నైతాని, కృత్యమాత్రం తు సూచ్యతే;
బ్రహ్మజా లాది సూత్రేషు జ్ఞేయాః సర్వత్ర యుక్తయః.

24. బోధిసత్త్వం న పశ్యామి అహ మి త్యాది విస్తరైః
నిరాకరోతి భగవాన్ భావసంకల్పవిభ్రమమ్.

25. య న్న పశ్యతి నామాపి న గోచరం క్రియాం తథా
స్కంధాం శ్చ సర్వత స్తేన బోధిసత్త్వం న పశ్యతి.

26. కల్పితస్య నిషేధో ఽయ మితి సంగ్రహదర్శనమ్
సర్వో జ్ఞేయతయా రూఢ ఆకారః కల్పితో మతో.

27. ప్రజ్ఞాపారమితాయాం హి త్రీన్ సమాశ్రిత్య దేశనా
కల్పితం, పరతంత్రం చ, పరినిష్పన్న మేవ చ.

28. నా స్తీ త్యాది పదైః సర్వం కల్పితం వినివార్యతే
మా యోప మాది దృష్టాంతైః పరతంత్రస్య దేశనా.

29. చతుర్ధా వ్యవదానేన పరినిష్పన్న కీర్తనమ్
ప్రజ్ఞాపారమితాయాం హి నాన్యా బుద్ధస్య దేశనా.

30. దశ సంకల్ప విక్షేప విపక్షే దేశనా క్రమే
త్రయాణా మిహ బోద్ధవ్యం సమస్త వ్యస్త కీర్తనమ్.

31. య థాది వాక్యే నిష్పన్న పరతంత్ర పరికల్పితైః
అభావకల్పనారూప విక్షేప వినివారణమ్.

32. తేన బుద్ధం తథా బోధిం న పశ్యా మీతి వాచకైః
ఆసమాప్తే రిహ జ్ఞేయా కల్పితానాం నిరాకృతిః.

33. శూన్యే రూపే స్వభావేన సమారోపః క్వ కేన వా
ఇ త్యన్యే ష్వపి వాక్యేషు బోద్ధవ్యం త న్నివారణమ్.

34. న హి శూన్యతయా శూన్య మితి వాక్యం వినిర్దిశేత్
అపవాద వికల్పానాం నిరాసం సర్వ థోక్తవాన్.

35. మా యోపమ స్తథా బుద్ధః స స్వప్నోపమ ఇత్యపి
అయ మేవ క్రమో జ్ఞేయో విజ్ఞై ర్వ్యాఖ్యాంతరే ష్వపి.

36. సామానాధికరణ్యేన ప్రోక్తో మాయోపమో జినః
మా యోప మాది శబ్దై శ్చ పరతంత్రో నిగద్యతే.

37. పృథగ్జనానాం యజ్ జ్ఞానం ప్రకృతివ్యవదానికమ్
ఉక్తం త ద్బుద్ధ శబ్దేన; బోధిసత్త్వో యథా జినః.

38. నిజం స్వరూపం ప్రచ్ఛాద్య త దవిద్యావశీకృతమ్
మాయావ దన్యథా భాతి ఫలం స్వప్న ఇ వోజ్ఝతి.

39. అద్వయ స్యాన్యథా ఖ్యాతౌ ఫలే వా ప్యపవాదినామ్
అపవాదవికల్పానా మపవాదో ఽయ ముచ్యతే.

40. న రూపం శూన్యతా యుక్తా పరస్పరవిరోధతః
నీరూపా శూన్యతా, నామ, రూప మాకారసంగతమ్.

41. ఇ త్యేకత్వ వికల్పస్య బాధా నానాత్వకల్పనమ్
రుణద్ధి; నాన్య త్త ద్రూపం శూన్యతాయాః కథంచన.

42. అస దేవ యతః ఖ్యాతి త దవిద్యా వినిర్మితమ్
అస త్ఖ్యాపనశ క్త్యైవ సా ఽవి ద్యేతి నిగద్యతే.

43. ఇద మే వోచ్యతే రూపం ప్రజ్ఞాపారమి తేతి చ
అద్వయం ద్వయ మే వైత ద్వికల్పద్వయ బాధనమ్.

44. యుక్తిం చాహ విశుద్ధత్వా త్తథా చానుపలంభతః
భా వాభావ విరోధా చ్చ నానాత్వ మపి పశ్యతి.

45. నామ మాత్ర మిదం రూపం తత్త్వతో హ్యస్వభావకమ్
త త్స్వభావవికల్పానా మవకాశం నిరస్యతి.

46. రూపం రూపస్వభావేన శూన్యం య త్ప్రథ మోదితమ్
త త్స్వభావ సమారోప సంకల్ప ప్రతిషేధనమ్.

47. నోత్పాదం న నిరోధం చ ధర్మాణాం పశ్య తీతి యత్
భగవా నాహ త ద్వ్యస్తా త ద్విశేషస్య కల్పనా,

48. కృత్రిమం నామ, వాచ్యా శ్చ ధర్మా స్తే కల్పితా యతః
శబ్దార్థయో ర్న సంబంధ స్తేన స్వాభావికో మతః.

49. బా హ్యా ర్థాభినివేశ స్తు భ్రాంత్యా బాలస్య జృంభతే
త త్రైవ వ్యవహారో ఽయం న త్వ త్రార్థో ఽస్తి కశ్చన.

50. అత్ర తేన యథా నామ కల్ప్యతే త థా స్తి తత్
వాచ్యం వస్తు తతో నిష్ఠా యథా నా మార్థ కల్పనా.

51. ప్రజ్ఞాపారమితా, బుద్ధో, బోధిసత్త్వో ఽపి వా తథా
నామమాత్ర మితి ప్రాహ వ్యస్త సత్యార్థకల్పనమ్.

52. శ బ్దార్థ ప్రతిషేధో ఽయం, న వస్తు వినివార్యతే
ఏవ మన్యే ష్వపి జ్ఞేయో వా క్యే ష్వర్థవినిశ్చయః.

53. నై వోపలభతే సమ్య క్సర్వ నామాని తత్త్వవిత్
యథార్థత్వేన తే నేదం న ధ్వనే ర్వినివారణమ్.

54. సుభూతి స్తు ద్వయం వ్యస్త శబ్దం శబ్దార్థ మేవ చ
బోధిస త్త్వస్య నో నామ పశ్యా మీతి స ఉ క్తవాన్.

55. ప్రజ్ఞాపారమితా వాక్యం నా స్తి య న్నేయతా గతమ్
ఊహ్యా స్తు కేవలం తే ఽర్థాః విదుషా సూక్ష్మయా ధియా.

56. ప్రక్రాం తార్థ తిరస్కారో యా చార్థాంతర కల్పనా
ప్రజ్ఞాపారమితాయాం హి ప్రోక్తా సా ప్రతివర్ణి కా.

57. ఏతావా నర్థ సంక్షేపః ప్రజ్ఞాపారమి తాశ్రయః
ఆవ ర్త్యతే స ఏ వార్థః పున ర ర్థాంత రాశ్రితః.

58. ప్రజ్ఞాపారమితాం సమ్య క్సంగృ హ్యాష్టసహస్రికామ్
య త్పుణ్య మా ప్తం తే నాస్తు ప్రజ్ఞాపారమితో జనః.

ఇ త్యాచార్య దిఙ్నాగపాదానాం ప్రజ్ఞాపారమితాపిండార్థసంగ్రహః సమాప్తః

[వివరణ]

ప్రజ్ఞాపారమితా పిండార్థసంగ్రహము

ప్రజ్ఞాపారమితకు నమస్కారము

1. ప్రజ్ఞయొక్క లోతును చేరగా కలుగు జ్ఞానము గ్రాహ్యగ్రాహకముల కతీత మైన లోకోత్తర జ్ఞానము. ఇందు ప్రమాతృ ప్రమేయాది ద్వైత ప్రసక్తి లేదు గనుక నీ జ్ఞానము అద్వయము. ఈ అద్వయజ్ఞానమే తథాగత శబ్దవాచ్యము. బోధిసత్త్వు డీ జ్ఞానావగతిని సాధింప వలెను. ఈజ్ఞానమును వివరించు గ్రంథ పరముగను, నిర్వాణమార్గపరముగను కూడ ప్రజ్ఞాపారమిత యను శబ్దమున కర్థములను చెప్ప వలెను. నిర్విశేషము, అసంగము నగు జ్ఞానము తత్త్వము.

2. ఈజ్ఞానమునకు చెందిన ఆశ్రయము, అధికారి, కర్మ, భావన, విభేదములు, తార్కిక మగు మననము, దోషములు, ఉపకరించు సన్నివేశములు అనున వన్నియు ప్రజ్ఞాపారమితలో చక్కగా వివరింపబడినవి.

3. శ్రద్ధగలవారిని దీనియందు ప్రవర్తింప జేయువాడు బుద్ధుడు, బౌద్ధపరిషత్తు దీనికిసాక్షి. స్వప్రామాణ్యప్రసిద్ధికై దేశకాలము లిచట నిర్దేశింపబడినవి.

4. సభలో జరిగిన విషయములను సరిగా వ్రాసియుంచువాడు, సంగీతికర్త. ఇతడు వ్రాయున దంతయు 'ఈరీతిగా వింటిని' అను మాటలతో నారంభ మగును గనుక ఆవ్రాతలు సాక్ష్యముపై ఆధారపడిన వని తెలియ నగును. కావుననే ఏస్థలమున, ఏకాలమున బుద్ధు డిట్లనెనో స్పష్టముగా ప్రతిఉపదేశమునందు చెప్పబడుచున్నది. తద్ద్వారా ఈరచనలు ప్రామాణికము లగుచున్నవి.

5, 'ఈరీతిగా వింటిని' అని మొదలుగా గల వాక్యములు ప్రాసంగికవాక్యములే గాని, ప్రధానములు గావు. ప్రజ్ఞాపారమితలలో చెప్పబడిన ముఖ్యోపదేశములు ముప్పదిరెండు మాత్రమే.

6. శూన్యత పదునారు విధముల గల దని వరుసగా వివరింపబడినది. ఇది స్పష్టముగా చెప్పబడక, ధ్వనింపబడియున్నది. దీనిని అష్టసాహస్రికాప్రజ్ఞాపారమితనుండి తెలిసికొన నగును.

7. అష్టసాహస్రికాప్రజ్ఞాపారమితలో సంక్షిప్తము కాకుండ చెప్పబడిన విషయములను సంక్షేపింపవలసియున్నది గనుక అందలి ముఖ్య విషయములను చెప్పబోవు చున్నాము.

8. ఈకారికనుంచి పదునెన్మిదవకారికవరకు పదునారు విధముల శూన్యతలు మొదట చెప్పబడుచున్నవి. 'బోధిసత్త్వుని నేను చూచుట లేదు' అని బుద్ధుడు తత్త్వమును చెప్పుచు అధ్యాత్మశూన్యతను పల్కినాడు. భోక్త, కర్త, ప్రమాత యగు జీవుడు పరమార్థసత్యము కాదని అష్టసాహస్రికలో గలదు (పుటలు 4, 25).

9. రూపములో, రూపస్వభావము లే దని అష్టసాహస్రిక (పుట 10). రూపములో రూపస్వభావ మున్నచో మనకు కన్పించు రూపమును రూప మని పిలువ రాదు. బాహ్యముగా భోగ్య వస్తువులుగా కన్పించు ఈ ఆయతనములు వస్తుతః లేవు గనుక ఇది బహిర్ధాశూన్యత.

10. రూపము మొదలైనవి లేనిచో వాని దేహము, అవి యుండు ప్రదేశము లేక ఆకాశము, గుణములు ఉండ జాలవు. వస్తువుయొక్క దేహము దాని ఆకారము. ఈశూన్యతను తెలిసికొనినవానికి తన ఆధ్యాత్మిక స్వరూపము కూడ అసద్వస్తువుగా భాసింప గలదు. కనుక దేహము, దేశము (=ఆకాశము), గుణములు, అధ్యాత్మము అను నాలుగును శూన్యములే కాగలవు.

11. ఆధ్యాత్మికవిషయములు శూన్యములైనపుడు ప్రకృతికూడ శూన్యమే కాగలదు మన మే ఆధ్యాత్మికవంశమునకు చెందినవారమో, ఆ వంశము విజ్ఞానరూపము. ఇది కరుణను, ప్రజ్ఞను తీసికొని వచ్చునది. ఈ వంశమే ప్రకృతి. ఇచట ప్రకృతిశూన్యత చెప్పబడినది.

12. ప్రాణులు పుట్టుట గాని చనిపోవుట గాని లేనే లేదని యనుట అత్యంతశూన్యత. సంసారమున కాద్యంతములు లేవని చెప్పుట అనవరాగ్రశూన్యత. సర్వధర్మములు అజాతములు, అనిర్జాతములు నని అష్టసాహస్రిక (పుట 11).

13. బుద్ధధర్మములు, బోధిసత్త్వధర్మములు కనిపించుట లేదు. దశబలములు మొదలైనవి కూడ నింతే యని సర్వధర్మశూన్యత చెప్పబడినది.

14. ప్రతిధర్మము కల్పిత మని చెప్పబడుటచే ధర్మములకు పరమార్థసత్యము లేదని పరమార్థశూన్యత చెప్పబడినది (పుట 15).

15. ఆత్మ ఉన్న దని ప్రతిపాదించు దర్శన సిద్ధాంతములు నిర్మూలింపబడుటచే భగవానుడు పుద్గలనైరాత్మ్యమును ప్రతిపాదించినాడు. ంచస్కంధములతో కూడి యున్న జీవిని పుద్గలు డందురు. ఈ పుద్గలనైరాత్మ్యమే అభావశూన్యత.

16. సర్వధర్మములు అనుత్పన్నము లని చెప్పుటచే తత్త్వవేత్త యగు బుద్ధుడు ధర్మనైరాత్మ్యమును ప్రతిపాదించినాడు. ఇది అభావస్వభావశూన్యత.

17. దోషసహితము లగు సంస్కృతధర్మములు, దోషరహితము లగు అసంస్కృతధర్మములు పెరుగవు, తరుగవు. ఈ రెండు విధముల కుశలధర్మములు లేవని భావము. దీనితో సంస్కృతశూన్యత, అసంస్కృతశూన్యత వచ్చుచున్నవి.

18. కుశలధర్మములు శూన్యములైనచో, నాశము లేనివని చెప్పబడునవి కూడ కల్పితములే కాగలవు. ఇది అనవకారశూన్యత. ఈ రీతిగా శూన్యతయొక్క విభేదములు చెప్పబడినవి.

19. మనస్సును విక్షిప్తముచేసి అనవసరమైన వానిపై త్రిప్పునవి విక్షేపములు. ఈ కారికనుండి చివరవరకు విక్షేపములు చెప్పబడుచున్నవి. ఇవి పది రకములు. అద్వయజ్ఞానము నుంచి చిత్తమును మరల్చునవి దశవిక్షేపములు. అద్వయజ్ఞానమును సాధించుటకీ విక్షేపములు ఉపయోగింపవు.

20. ఈ విక్షేపములను పారద్రోలుటకు వీని కంటె భిన్నమైన వానిని చిత్తము ముందుంచుటకు ఈ ప్రజ్ఞాపారమితాగ్రంథము బయలుదేరినది. ఈ విక్షేపములను సంక్షిప్తముగా చెప్పుచున్నాము.

21, 22, 23. ఈ మూడు కారికలలో అభావవిక్షేపము చెప్పబడినది.

21. వ్యావహారికజగత్తులో పంచస్కంధాలతో నున్న ప్రాణిని సద్వస్తువుగా వ్యవహరించుచున్నాము. బోధిసత్త్వుడు పారమార్థికముగా లేకున్నను, ఉన్నాడని అభావవస్తువు భావపదార్థముగా బుద్ధునిచే కల్పింపబడినది. వ్యావహారిక మైన స్కంధముల నాశ్రయించుకొని వచ్చిన దీ విక్షేపము.

22. అష్టసాహస్రికా ప్రజ్ఞాపారమితలో మొదటి వాక్యము మొదలుకొని చివరదాక, ఈ అభావకల్పనను విధిగా నిషేధింపవలెను.

23. ఇందలి వాక్యములు హేతువులను దెలుపు వాక్యములు కావు. చేయవలసిన పనిని మాత్రమే సూచించునవివి. బ్రహ్మజాలసూత్రము మొదలగు సూత్రములలో ప్రతిచోట ఈ యుక్తులను తెలియ నగును.

24 నుంచి 32 వ కారికవరకు రెండవది యగు భావవిక్షేపము చెప్పబడుచున్నది.

24. 'బోధిసత్త్వుని నేను చూచుట లేదు' అని అనేకపర్యాయములు భగవానుడు పల్కుచు బోధిసత్త్వ డున్నాడను భావవస్తువు తెచ్చు విభ్రమమును వారించినాడు.

25. పేరు, క్రియ, స్కంధములు అను నవి ఎచ్చటను కన్పింపకపోవుటచే బోధిసత్త్వుని భగవానుడు చూడజాలక పోయినాడు.

26. ఇది కల్పితమైన వస్తువును లే దని చెప్పుట. సమస్తవిషయజాతము తెలిసికొనబడు నదిగా కల్పింపబడి చిత్తమున ఆరోపింపబడి యున్నది.

27. కల్పితము, పరతంత్రము, పరినిష్పన్నము అను మూడు ఆకారములను ఆశ్రయించి ప్రజ్ఞాపారమిత తత్త్వమునుపదేశింప ఆరంభించినది. ఈ మూటియొక్క స్వరూపస్వభావములను త్రిస్వభావనిర్దేశవివరణలో వెనుక చెప్పియున్నాము.

గ్రాహ్యగ్రాహకము లున్నవను బుద్ధినుంచి బయలుదేరి, బాహ్యముగా ఏవస్తువు ఆరోపింపబడుచున్నదో అది కల్పితము. అజ్ఞానముచే ద్వైతజగత్తును భావించుటలో ఈ జగము పరతంత్ర మగుచున్నది. ఈ ద్వైతమును వదలగా కలుగు పరిశుద్ధ మైన జ్ఞానమే పరినిష్పన్నము

28. కల్పిత మైన సర్పమును తర్వాత నిషేధించుచు అది రజ్జు వని తెలసికొనుచున్నాము ఈ నిషేధమే కల్పితవస్తువు సత్యము దని చెప్పుచున్నది. మాయ, గంధర్వనగరము, ఎండమావి మొదలుగా గల దృష్టాంతముల ద్వారా వివేచింపబడు ద్వైతజగము పరతంత్ర మని చెప్పబడినది.

29. నాలుగు తెరగుల కన్పించు వ్యవదానము ద్వారా పరినిష్పన్నము చెప్పబడినది. ఇంతకంటె భిన్నమైన బుద్ధుని ఉపదేశము ప్రజ్ఞాపారమితలో కన్పింపదు. పరిశుభ్రపరచుటను వ్యవదాన మందురు. సకలప్రాణులు, ధర్మములు కూడ తథాగతునివలె స్వభావశూన్యము లని చెప్పుట ప్రకృతివ్యవదానము. విరుద్ధవిషయములను భావనజేయుచున్న యోగికి కలుగు అద్వయజ్ఞానమును వైమల్యవ్యవదాన మందురు. ప్రజ్ఞ యనబడు అద్వయజ్ఞానోపదేశమే ఆలంబనవ్యవదానము. సర్వధర్మములు తథత యను పరమార్థముతో సదృశ మైనవని తెలుపునది సాపక్ష్యవ్యవదానము.

30. సంకల్పవిక్షేపములకు విరుద్ధము లగు పదింటిని ఉపదేశించు సందర్భమున మూడింటి యొక్క సమష్టిస్వరూపమును వ్యష్టిస్వరూపమును మాత్రమే తెలసికొనవలెను.

31. పరినిష్పన్న, పరతంత్ర, పరికల్పితము లను మూడువిధములు అభావకల్పనా రూపము లైన విక్షేపము లని, వీనిని నివారింప దలచి అష్టసాహస్రికలో మొదటి వాక్యము చెప్ప బడినది. ఈత్రిస్వభావములు ఉన్న వని పల్కుటచే అత్యంతాభావ మున్న దని చెప్పుట వీలుపడదు.

32. 'బుద్ధుని, బోధినికూడ నేను చూచుట లేదు' అను మాటల ద్వారా గ్రంథమంతయు కల్పితసత్యమును నిరాకరింప వచ్చినదని తెలియ నగును.

33. మూడవది అధ్యారోపవిక్షేపము. రూప స్వభావము లేనిదానియందు రూపము నెవరు, ఎక్కడ ఆరోపింపగలరు? ఇట్టి వాక్యములలో ఆరోపిత మైనది నివారింపబడినది. పరమార్థ దృష్ట్యా ఏదియు స్వస్వభావముతో లేదు గనుక పరికల్పితపరతంత్రములను నివారింప నక్కర లేదు. అందుచేతనే ఈనివారణలో శూన్యతయే ప్రస్ఫుటముగ తీసికొనిరాబడినది.

34 నుండి 39 వరకు. అధ్యారోప విక్షేప మైన తర్వాత వచ్చు అపవాదవిక్షేప మీకారికలలో చెప్పబడుచున్నది.

34. శూన్యత్వ మను లక్షణము కల్గియుండుటచే నేదియు శూన్య మగుట లే దని చెప్పుచు అపవాదవికల్పములను భగవానుడు నిరసించినాడు.

35. బుద్ధుడు మాయవంటివాడు, స్వప్నము వంటివాడు అని చెప్పబడిన రీతిగనే ఇతరవాక్యములను సహితము విజ్ఞుడు గ్రహింపవలెను. అద్వయజ్ఞానమే బుద్ధుడు. ఈజ్ఞానము ప్రతి ఆత్మయందు అవిద్యావృతమై యున్నది.

36. బుద్ధుడు అద్వయజ్ఞానమే యగుటచే మాయవంటివా డని చెప్పబడినది. మాయోపమాది శబ్దముల ద్వారా వివరింపబడునది పరతంత్రస్వభావము. సర్వము శూన్య మనిచెప్పుట సత్యము కాదు. అద్వయజ్ఞాన మైన బుద్ధుడే ప్రతి ప్రాణియందు గల ఆత్మ.

37. స్వతఃసిద్ధముగా శుద్ధ మైన ఏ జ్ఞానము సామాన్యజనులలో గలదో అదే బుద్ధు డను పేరుతో పిలువబడునది. బోధిసత్త్వుడు బుద్ధు డనియే తెలిసికొనబడుచున్నాడు గదా!

38. నిజస్వరూపము కప్పివేయబడగా ప్రతి ప్రాణియు అవిద్యకు వశ మగుచున్నాడు. తద్ద్వారా మాయవలె అన్యథాభావము వచ్చుచున్నది. కలలో భాసించినది మేల్కొనగనే మనకు లభించుట లేదు. ఇట్లే ఆత్మస్వరూపము యథాతథముగా అవిద్యాదశలో గోచరింపక, వేరొక రీతిగా, మాంత్రికుని ఇంద్రజాలములోని ఫలపుష్పాములవలె భాసించును. అప్పుడు గ్రాహ్యగ్రాహకాదిభేదములు బయలుదేరుచున్నవి. సత్య మైన జ్ఞానము కల్గినపుడు వ్యవహార మను నిద్రనుండి మేల్కొనుచున్నాము. అప్పుడీ నిద్రలో వచ్చిన కల లోని ద్వైతప్రసక్తి కన్పింపనే కన్పింపదు.

39. అద్వయజ్ఞానమునకు అన్యథాభావము వ్యవహారదశలో నున్నది. ఈదశలో కన్పించు గ్రాహ్యగ్రాహకాది ద్వైతఫలము పరమార్థ స్థితిలో నిరుద్ధ మగుచున్నది. ఇది అపవాద వికల్పనిరాస యని పిలువబడును.

40. ఏకత్వవిక్షేపము ఐదవది. రూపమును శూన్యత యని చెప్పుటలో పరస్పరవిరోధ మున్నది. మన ఎదుట భాసించు రూపమును లే దన లేము. రూపము, శూన్యత అనునవి అభిన్నములు కాజాలవు. రూపరహిత మైనది శూన్యత. ఆకారము గల వస్తువు నామ రూపాత్మకము.

41 నుండి 44 వరకు. ఆరవది యగు నానాత్వవిక్షేప మీ కారికలలో చెప్పబడుచున్నది.

41. ఏకత్వవికల్పము కుదరదు గనుక నానాత్వమును కల్పించుటకూడ పొసగ జాలదు. ఏవిధముగా చూచినను శూన్యతకంటె రూపము విలక్షణ మని చెప్ప వీలు లేదు. ఈరెండు విలక్షణము లైనచో ద్వైతప్రసక్తి రాగలదు. కాని అద్వయమే తత్త్వ మగుటచే రూపము, శూన్యత అను నవి విలక్షణము లైనవి కాజాలవు.

42. అసద్వస్తువు అవిద్యావశముననే భాసించుచున్నది. అసద్వస్తువును భాసింపజేయు శక్తినే అవిద్య యని యందురు.

43. దీనినే రూపమని, ప్రజ్ఞాపారమిత యని కూడ పిలుతురు. ఈరెండును ఏకమే. వికల్పద్వయమునకు బాధ గొల్పున దీ అద్వయతత్త్వము. ద్వైతముగా భాసించునది వాస్తవముగా అద్వైతమే.

44. అద్వయతత్త్వము విశుద్ధ మగుటచేతను, ప్రత్యక్షప్రతీతి కతీత మైన దగుటచేతను, భావాభావవిరోధమువలనను నానాత్వము వాస్తవముగా నుండ వీలు లేదని యుక్తి చెప్పబడినది. వికల్ప రహిత మైన జ్ఞానము విక్షేపములకు విరోధి. ఈజ్ఞానము ప్రకృతి ప్రభాస్వర మగుటచే శుద్ధ మైనది. ఏకత్వాదికము వస్తువు కాక పోవుటచే నిది ప్రత్యక్షప్రతీతికి అతీత మైనది.

45, 46. ఏడవది యగు స్వభావ విక్షేప మీ కారికలలో చెప్పబడినది.

45. నామ మాత్ర మైన ఈ రూపము స్వస్వభావరహితము. దీనికి స్వభావ మొకటి గలదను వికల్పమును పారమితలు నిరసించుచున్నవి. రూపము నాశ్రయించుకొని వచ్చు నామమున పరభావమే గాని, స్వస్వభావము లేదు.

46. రూపమున రూపస్వభావము శూన్యమని మొదటనే చెప్పబడినది. రూపస్వభావము నారోపించు కల్పనను పారమితలు నిషేధించుచున్నవి.

47. విశేషవిక్షేప మెనిమిదవది. ధర్మములకు ఉత్పాదనిరోధములు కన్పించుట లేదని భగవానుడు పల్కుటచే విశేషకల్పన నిరర్థకమని తేలుచున్నది. విశిష్టప్రతిభాసయే ఉండ వీలు లేదు.

48, 49, 50 ఈమూడు కారికలలో తొమ్మిదవది యగు యథానామార్థాభినివేశవిక్షేపము వివరింపబడుచున్నది. వస్తువులకు, వానిపేర్లకు గల సంబంధమును విచారించున దీ విక్షేపము.

48. మనచే కల్పింపబడి సృష్టింపబడినది పేరు. వాచ్యము లైన ధర్మములు కల్పితములగుటచే, వానిపేర్లుకూడ కల్పితములే కాగలవు. కావున శబ్దార్థముల సంబంధము స్వాభావికసంబంధము కాజాలదు.

49. బాహ్యముగాగల వస్తువులపై మమత, వివేకములేనివారికి భ్రాంతివశమున ఎక్కువగా నున్నది. వ్యావహారికజీవితముకూడ ఈ భ్రాంతి మూలకమే. బాహ్యముగా వస్తు వేమియు లేదు.

50. మన మెట్లు పేరును కల్పించుచున్నామో అట్లు వాచ్యమగు వస్తువే లేదు. ఇది యథానామార్థాభినివేశవిక్షేపము.

51 నుంచి 58 వరకు. ఈ కారికలలో పదియవ దగు యథార్థనామాభినివేశవిక్షేపము వివరింపబడుచున్నది.

51. ప్రజ్ఞాపారమిత, బుద్ధుడు, బోధిసత్త్వుడు అనున వన్నియు నామమాత్రములే యని భగవాను డనినాడు. ఈరీతిగా బాహ్యముగా సద్వస్తువు లున్న వను కల్పనను నిషేధించినాడు.

52. ఇది కేవలము శబ్దార్థప్రతిషేధమే. దీని వలన పరమార్థవస్తువు నివారింపబడుట లేదు. ఇట్లే ఇతరవాక్యములను గూడ యోజింప వలెను.

53. తత్త్వవేత్తకు చక్కగా సర్వనామములు యథార్థములుగా ఉపలబ్ధము లగుట లేదు. కావున ఇది కేవలము శబ్దములను నిషేధించుట గాదు. శబ్దములకు వ్యావహారికార్థము లుండ వీ లున్నది. ఈశబ్దములు సూచించు వస్తువుల అస్తిత్వమే ఇచట నిషిద్ధ మని తెలియనగును.

54. శబ్దమును, శబ్దార్థమును రెంటిని నిషేధించుచు బోధిసత్త్వుని పేరును నేను గాంచుట లే దని సుభూతి అష్టసాహస్రికలో (పుట 25) పల్కినాడు.

55. ఈ రీతిగా, ఈపద్ధతిలో అవగాహన చేసికొనబడజాలని వాక్య మేదియు ప్రజ్ఞాపారమితలో లేదు. సూక్ష్మబుద్ధి గల విద్వాంసులు ఆయాభిన్నార్థముల నీ రీతిగా గ్రహింప వలెను.

56. ప్రజ్ఞాపారమితలో చెప్పబడిన వాదములను తిరస్కరించి వేసినను, ఆవాక్యములకు భిన్నార్థములను కల్పించినను ప్రజ్ఞాపారమిత యొక్క నకలుమాత్రమే మనకు లభింపగలదు. దాని నిజస్వరూప మప్పు డవగతముకాజాలదు.

57. ఇంతవరకు చెప్పిన అర్థసంక్షేపము ప్రజ్ఞాపారమిత నాశ్రయించుకొని వచ్చినది. అర్థాంతరము నాశ్రయించుకొని వివేచించినను ఇదే అర్థము మరల రాగలదు.

58. అష్టసాహస్రికా ప్రజ్ఞాపారమితను చక్కగా గ్రహించినప్పుడు కలుగు పుణ్యము వలన ఆ మానవుడు ప్రజ్ఞయొక్క లోతును పొందు గాక!

ఇది ఆచార్య దిఙ్నాగుడు రచించిన ప్రజ్ఞాపారమితాపిండార్థ సంగ్రహము.

అనుబంధము

ఈకారికలను షేషు అను నాతడు క్రీ. శ. 980 లో చీనాభాషలోని కనువదించినాడు. వసుబంధువుయొక్క శిష్యుడు, దిఙ్నాగునిస్నేహితుడు నగు త్రిరత్నదాసపండితు డీ కారికలను వ్యాఖ్యానించెను. ఇతడే జాతకమాలను రచించిన ఆర్యశూరు డని కొందరు భోటదేశీయులనినారు. మైత్రేయనాథుడు రచించిన మధ్యాంతవిభాగశాస్త్రము, దానిపై వసుబంధువు వ్రాసిన భాష్యము, ఈభాష్యముపై స్థిరమతి చెప్పిన టీక అను మూడుగ్రంథములను చాలవర కీ కారికలలో దిఙ్నాగు డనుసరించినాడు. దిఙ్నాగుని పదవకారికకు

'భోక్తృ భోజన తద్దేహ
ప్రతిష్ఠా వస్తు శూన్యతా'

అను మధ్యాంత విభాగమందలి పదునేడవకారిక ఆధారము. కాని దిఙ్నాగుడు అష్టసాహస్రిక నే యథాక్రమముగా అనుసరించినాడు. దశవికల్ప విక్షేపములను వివరించు సందర్భమున అసంగుని మహాయానసూత్రాలంకారమును, మహాయాన సంగ్రహశాస్త్రమును దిఙ్నాగు డనుసరించినట్లు కన్పించుచున్నది.

మహాప్రభు వల్లభాచార్యులు

శ్రీ కర్ణ రాజశేషగిరిరావుగారు, ఎం.ఏ.

(నవంబరు సంచిక తరువాయి)

ఉపర్యుక్త వాక్యంబులను నమ్మి వల్లభాచార్యుడు బ్రహ్మసంబంధము - ఆత్మనివేదన ప్రణాళిక నేర్పఱచెను. నేటివఱకీ మూల సూత్రమే యాధారము. అజ్ఞాన వశంబున నెవడైన దీనిని దురుపయోగ మొనరించిన వాడు వల్లభుని మతవిరుద్ధాచరణ మొనరించినవాడగును.

ఈ మార్గమున సర్వస్వము నర్పించు విధానమున్నది; సాధకుడు నిజసర్వోత్తమ, సర్వప్రియ వస్తువును భగవచ్చరణంబులందు నర్పించుటకు వెనుకంజ వేయడు. అధికారి కృష్ణదాసుని సుందరి వేశ్యను శ్రీనాథుని కర్పించుటయందీ రహస్యమే దృగ్గోచర మగుచున్నది. ఈ యాచరణము సాధనమార్గమునందు సర్వోచ్చావస్థను బొందినపుడే సంభవము.

సన్న్యాసవైరాగ్యములు

విష్ణుస్వామి, వల్లభాచార్యు లిరువురు నంతిమ సమయమందు సన్న్యాసమును స్వీకరించిరి. కాని వారి సన్న్యాసస్వరూపములందు భేదము కలదు. నివృత్తియును, జ్ఞానమార్గఅనుచరులందే వైరాగ్యము, సన్న్యాసము ప్రచలితమో దానికిని, పుష్టిమార్గీయసన్న్యాసమునకు భేదమున్నది. వల్లభాచార్యులు 'భక్తివర్ధినీ' సన్న్యాసనిర్ణయమునందు దీని వివేచనమును గావించిరి.

సన్న్యాసవిషయములగుఱించి భక్తివర్ధినియందిట్లు వ్రాసిరి — ఇంటిలో నున్నప్పుడు గృహయజమాని సాధనాభక్తి ననుసరించి యాశ్రమధర్మపాలనమును తదుపరి యొనరింపవలెను. కాని తన, మన, ధనములతో ప్రభుసేవ నొనరించుట యత్యావశ్యకము. ఈ రీతి నభ్యసించుటవలన లౌకికవిషయములందు మనస్సు సంలగ్నము గాక, ఈశ్వరుని ప్రేమయందనురక్తి పెంపొందవును. ప్రభులీన మైనపుడు లౌకికవిషయములు తనంతట తాను లుప్తమగును. సాధకుడు నిర్లిప్తావస్థయందు గృహత్యాగ మొనరించి సన్న్యాసమును గ్రహింపవలెను. సన్న్యసించినను సాధుసాంగత్యము, ప్రభుసేవయందు భక్తు డుండవలెను. 'సన్న్యాసనిర్ణయ' గ్రంథమునందు సన్న్యాసముయొక్క ఆవశ్యకతానావశ్యతలను గుఱించి వర్ణించిరి. వీరి మతానుసారము ప్రభుప్రేమప్రాప్తియందు పుత్రకళత్రాదిగృహబంధనములు బాధకములైన ఇంటియందే సాధనములు లేనియప్పుడు సన్న్యసించుట యుక్తము. కాని సన్న్యసించి దండకమండలము, బాహ్యావేషధారణ మొనరింప వలసిన యగత్యము లేదు.

'అష్టఛాప' కవులందు విరక్తులు, గృహస్థులు కలరు. కాని వారు లౌకికవిషయములను గూర్చి నిర్లిప్తముగను, ననాసక్తభావముతో శ్రీనాథుని కీర్తనసేవ చేయుదురు. సూరదాసు ప్రారంభము

నుండి విరక్తుడు. పరమానందదాసు, కృష్ణదాసు జీవితపర్యంత మవివాహితులు. గోవింద స్వామి, ఛీతస్వామి, నందదాసు ప్రారంభిక జీవితమునందు గృహస్థులు; తదుపరి విరక్తులు. కుంభనదాసు, చతుర్భుజదాసు జీవితపర్యంతము గృహస్థులు. ఇవ్విధంబున 'అష్టఛాప' మహాకవులు వేషములను బరిపరి మార్చకుండ విరక్తి భావంబున సేవాభక్తి నొనరించుచుండిరి.

పుష్టిసంప్రదాయగ్రంథములు

భారతీయధర్మాచార్యులు నిజనిజమతములకు ప్రస్థానత్రయంబును — ఉపనిషత్తులు, బ్రహ్మసూత్రములు, గీత — ఆధారము చేసికొనిరి. ఈ గ్రంథములందు సంసిద్ధమైన మతము ప్రామాణికము; అందువలన ప్రముఖధర్మాచార్యులు సిద్ధాంతసమర్థనమునకు ప్రోక్త గ్రంథముల భాష్యములను వ్రాయుచుండిరి. పుష్టిసంప్రదాయమునందు ప్రస్థానత్రయము మాన్యమైనది; కాని భాగవతగ్రంథమును గూడ నాధారముగ దీసికొనిరి. వాస్తవిక దృష్టితో నవలోకించిన నీ సంప్రదాయము భాగవతము పయి విశేషరూపంబున నాధారపడియున్నది. సంప్రదాయ నామకరణాదిప్రేరేపణము గూడ భాగవతముపై నాధారపడియున్నది. అన్యవైష్ణవాచార్యులవలె వల్లభాచార్యులు భాగవతమునకు విశేషస్థానము నిచ్చిరి. వారు దానిని భగవానుడు వేదవ్యాసుని 'సమాధిభాష' యని చెప్పుదురు. ఈ విధంబున పూర్వాచార్యమాన్యంబు లగు ప్రస్థానత్రయంబుతో భాగవతమును సమ్మిళితపఱచి ప్రస్థానచతుష్టయ మందురు. ఈ ప్రస్థానచతుష్టయమే పుష్టిసంప్రదాయమునకు ప్రమాణగ్రంథములు.

మహాప్రభు వల్లభాచార్యుడు, పరవర్తి విద్వాంసులు ప్రస్థానచతుష్టయముపై భాష్యములను, టీకాటిప్పణులను రచించి పుష్టి సంప్రదాయసిద్ధాంతములను పుష్ట మొనరించిరి. వల్లభాచార్యకృత బ్రహ్మసూత్రములయొక్క 'అణుభాష్యము', భాగవతముయొక్క 'సుబోధినీ' టీక, వారి యన్యరచనలు పుష్టిసంప్రదాయమునందు ప్రమాణగ్రంథములు. గోస్వామివిఠలనాథకృత 'విద్వన్మండనము' సాంప్రదాయిక సిద్ధాంతములను స్పష్టించిన ప్రముఖగ్రంథము; దీని గూఢభావములను వ్యక్తపఱచుటకు గోస్వామి పురుషోత్తమాచార్యులు 'సువర్ణసూత్రము'లను రచించిరి.

గోస్వామివిఠలనాథుని చతుర్థపుత్రుడు గోకులనాథుడు, వారి పౌత్రుడు హరిరాయుడు — ఈసంప్రదాయమునందలి సుప్రసిద్ధవిద్వాంసులు. వారు నిజరచనలరూపంబున సంప్రదాయముయొక్క తాత్త్విక లౌకిక పక్ష స్పష్టీకరణను వివేచనము గావించిరి. వారి తరువాతి సంప్రదాయ ప్రముఖవిద్వాంసులు శ్రీ గోపేశ్వరులు, శ్రీ పురుషోత్తములు నిజపాండిత్యపూర్ణగ్రంథముల భాష్యంబుల సాయంబున పుష్టిసంప్రదాయమున కనుపమ సేవ గావించిరి.

ఉపర్యుక్తగ్రంథము లన్నియును సంస్కృత భాషయం దున్నవి. గోస్వామి గోకులనాథకృత 'వ్రజభాషాగద్యవార్తా' పుస్తకములు మఱియు వారిమీద హరిరాయకృత 'భావప్రకాశ' నామక టిప్పణి పుష్టిసంప్రదాయమునకు ప్రమాణగ్రంథములు.

(సశేషము)

అద్వైతమతము

విద్వాన్ చదలువాడ జయరామశాస్త్రిగారు

1. మోక్షము నిత్యము

ఈజగమునందుఁ గల మానవు లెల్ల రేదే నొక ముఖ్యమగు పురుషార్థమును బొందుటకై ప్రయత్నించు చుందురు గదా. అవి ధర్మార్థ కామ మోక్షములను నాలుగుమాత్రము పురుషార్థములై యున్నవి. వానియందు మోక్ష మొక్కటియే పరమపురుషార్థము. తక్కిన వనిత్యము లగుటవలన నట్టివి గావు, అర్థ కామములు రెండును అనిత్యము లగుట ప్రత్యక్షము గనే తెలియవచ్చుచున్నది. ధర్మము గూడ నట్టిదే ''తద్యథేహ కర్మచితో లోకః క్షీయతే, ఏవ మే వాముత్ర పుణ్యచితో లోకః క్షీయతే. (ఛాం. ౮. ౧. ౬) (కృషిలోనగు వానివలని ఫల మనుభవించుట ఇహలోకమున నెట్లు క్షీణించునో, అట్లే అగ్నిహోత్రాదులగు యజ్ఞయాగాదుల కర్మఫలోపభోగము, స్వర్గమున క్షీణించుచున్నది) మోక్ష మట్లు క్షీణించునది గాదు. నసపునరావర్తతే (ఛాం. ౮. ౧౫. ౧). మోక్షమునుబొందిన వారికిఁ బునర్జన్మము లేదు. అట్లే భగవద్గీతయందును.

> ''మా ముపేత్యతు కౌంతేయ
> పునర్జన్మ నవిద్యతే''. భ.గీ. ౮. ౧౬.

2. ఉపనిషత్తుల ఉద్దేశము

ప్రత్యక్షమునకు అగోచర మైన విషయము నందు వేదమే ప్రమాణము. దానియందలి బ్రాహ్మణాదులు యజ్ఞాదికర్మ లనుష్ఠించుటను విస్తారముగఁ బ్రతిపాదించుటవలన లోకులమతి యిట్లేర్పడినది. ''యజ్ఞాది కర్మకృత్వా స్వర్గాది ఫలసంపాదనమేవ ముఖ్యః పురుషార్థః'' (యజ్ఞాదికర్మ నాచరించి స్వర్గాదిఫలమును సంపాదించుటయేముఖ్యమగుపురుషార్థము) అని. ఈ యుద్దేశమును నిరసించుటకై శ్రుతియందు ఉపనిషత్తు లభివ్యక్తము లైనవి. ఉపనిషత్తు లందుఁ గూడ లోకులకు బ్రహ్మజ్ఞానము యథాశక్తి విధిముఖమునను, నిషేధ ముఖమునను బ్రహ్మము వర్ణింపఁబడినది.

3. మీమాంసక మతోత్పత్తి

శ్రుతి మిగుల దురవబోధ మైనది. ఏలయన శ్రుతివాక్యము సంక్షిప్తము. విశేషవిషయములను బ్రదర్శించువాక్యములు దక్కువగనే యుండును. భాషయన్ననో అతి పురాతనమైనది. లోకులను జూతమా రానురాను మందప్రజ్ఞులు. శ్రుతి చూపిన మార్గమున శ్రద్ధాళువులు విశ్వాసముతోఁ బ్రవర్తించుచున్నను లోకు లితరుల ప్రవృత్తి జ్ఞానమార్గమునందును, కర్మమార్గమునందును సడలిపోయినది. ఈసమయమునందు నాస్తికులు ప్రబలిరి. అందువలన ఋషులు వేదార్థజ్ఞానమునకై తపమొనర్చిరి. తపఃప్రభావమునఁ దమకుఁ బ్రాపించిన సామర్థ్యమునవారు, ఐంద్రాది వ్యాకరణములను, నిరుక్తము, ప్రాతిశాఖ్యములు లోనగువానిని రచించిరి. అంతఁ గొంతకాలమునకు. పాణిని అష్టాధ్యాయి (వ్యాకరణశాస్త్రము) రచించెను. దానివలనఁ బదార్థ జ్ఞాన మేర్పడెను, పదంపడి జైమిని ద్వాదశా (పూర్వమీమాంసాశాస్త్రము)

రచించెను. దానిచే వాక్యార్థజ్ఞానము గలిగెను. ఏలయన దానియందు వాక్యార్థసంయోజనమున కుపయోగించు న్యాయము లనేకములు సంగృహీతము లయ్యెను. వైయాకరణుఁడు పదార్థవేత్త. మీమాంసకుఁడు వాక్యార్థవేత్త. అంత లోకులకు వేదార్థజ్ఞాన మేర్పడినది. మఱి కర్మప్రవృత్తికి ఆదరము కలిగెను. రానురాను ఆ కర్మప్రవృత్తి పరాకాష్ఠను బొందినది. ఎంతకు వచ్చినదనఁగా, ఈ ఉపనిషద్భాగము శ్రుతిశిరోభూతముగాదు. మఱి యేమన ఇది జీవాత్మ అవినాశి యని ప్రతిపాదించుటచేతను, పారలౌకిక సుఖమునందు విశ్వాసము నుత్పాదించుటద్వారాను యజ్ఞాదులగు కర్మకాండ కుపోద్బలకమై దానికంగభూతమై యున్నది. ఈవిధమున లోకుల కభిప్రాయమేర్పడెను. అందువలన ఉపనిషత్తులు ప్రదర్శించిన మోక్షమార్గముగూడఁ గంటకానువిద్ధమై లోకుల కగమ్య మయ్యెను. నాస్తికులట్లు వేదాంతులుగూడ మీమాంసకుల తీక్ష్ణకటాక్షములకు గురియైరి. అట్లె ఈశ్లోకము.

మీమాంసకా హి వాక్యార్థ
విచారే ప్రస్తుతే సతి
లోకదృష్టీః ప్రతిఘ్నంతి
వచనవ్యక్తపాంసుభిః.

(మీమాంసకులు వాక్యార్థవిచారము సాగించుచుఁ దమవచన వ్యక్తములైన పాంసువులఁ (ధూళులు)చే లోకులదృష్టుల నరికట్టుదురు.

4. సూత్రకర్త ఉద్దేశము

ఈకాలముగూడ ఉపనిషత్తుల ప్రాదుర్భావము కాకుండుకాలమట్లు మరల నేర్పడినది. "యజ్ఞాది కర్మాచరణమున స్వర్గాదిఫలమును సంపాదించుటయే ముఖ్యపురుషార్థమని లోకులకీయభిప్రాయమునందు దృఢవిశ్వాసము కలిగినది. ఇట్టి లోకులవిశ్వాసమును నిరాకరించుచు మోక్షమార్గమునందు లోకులచిత్తమును బ్రవర్తింపఁజేయుచున్నవాఁడై బాదరాయణ భగవానుఁడు బ్రహ్మసూత్రములను రచించెను. జైమినిచేఁ బ్రతిపాదితములై వాక్యార్థమునందుపయోగించున వైన న్యాయములన్నియు బాదరాయణునకు సమ్మతము లైనవే. కాని ఉపనిషద్భాగము, కర్మకాండమున కంగభూతమను నీయంశము మాత్రము బాదరాయణున కసమ్మతము. బాదరాయణుఁడును జైమిని ప్రతిపాదితములైన న్యాయములచే నుపనిషదర్థమును బ్రతిపాదించి అది శ్రుతిశిరోభాగమని స్థిరపఱచి మోక్షద్వార మప్రతిబంధము గావించెను. ఉపనిషత్ప్రదర్శితమైన మోక్షమార్గముగూడ నిష్కంటక మయ్యెను.

నాస్తికోత్పత్తి

ఇట్లు చాలకాలము గడచినంత మరల విషమకాలము సంప్రాప్తించెను. లోకులమనము నశ్రద్ధ అలముకొనెను. జ్ఞానులు, కర్మఠులు నామావశేషులైరి. మరల మున్పటియట్లు చార్వాకులను బేరుపొందిన నాస్తికు లుద్భవిల్లిరి. వారిట్లుచెప్పసాగిరి దేహము కంటె జీవుఁడను నన్యుఁడొక్కఁడు లేఁడు. మోక్షము లేదు, పరలోకము లేదు. శ్రుతి, ప్రమాణము గాదు, ఈశ్వరుఁడనుపేరి నియంత ఒక్కఁడును లేఁడు. స్వభావముగనే ఈజగము పుట్టుచున్నది, లయమగుచున్నది అని.

6. మీమాంసక మత ప్రచారము

చక్రభ్రమణన్యాయమున మరలఁ గాలమునకుఁ బరివర్తనముగలిగి కర్మమార్గానుయాయులకుఁ దాత్కాలికముగ రాజసాహాయ్యము కలిగెను. అందునంజేసి వారు చార్వాకమత

ప్రచారమును గూలద్రోసిరి. మీమాంసకులం దగ్రేసరుఁడైన మండనమిశ్రుఁడు లోనగువారు రాజసభలందు ప్రతిష్ఠనుగాంచి పండితంమన్యులై అప్పుడు నాస్తికులనువలె జ్ఞానమార్గీయులను గూడ మూర్ఖులనుగా గణింపఁజొచ్చిరి. ఉపనిషత్తులు వ్యక్తముగానికాలమట్లు సూత్రరచనమునకు మున్పటికాలమట్లును సర్వత్ర దృష్టిగోచరమయ్యెను.

7. శ్రీ శంకరాచార్యావతారము

ఈసమయమందు లోకుల నుద్ధరించుటకై భగవంతుఁడు శ్రీశంకరుఁడు శంకరాచార్యరూపమున నవతరించి బ్రహ్మసూత్రములకు వ్యాఖ్యారూపమైన శారీరకభాష్యమును రచించి సూత్రకారునివలె మరల మోక్షద్వారము నప్రతిబంధముఁ జేసెను. శ్రీశంకరాచార్యావతారము వేదాంతశాస్త్రమును బునరుద్ధరించుటకు మాత్రమే యని తెలియవలెను.

శ్లో. శ్రీశంకర జగత్పూజ్య పాదా
నిత్యం జయంతి తే
యే ప్రస్థానత్రయే భాష్యం
మాయావాదేన తేనిరే

ఇఁక సుఖబోధమునకై శాంకరదర్శనమును దెలిపెదము.

నిత్యం సర్వగుణావధూనన
పరా నైర్గుణ్యవాదాః శ్రుతౌ
గౌణార్థాః సగుణోక్తయః
శుభగుణారోపాత్పరే బ్రహ్మణి
అద్వైతశ్రుతయః సదర్థవిషయా
భేదోక్తిరౌపాధికీ
తత్సర్వశ్రుతిసంగతం విజయతే
శ్రీశాంకరం దర్శనమ్ ॥

8. ఆత్మరూపము ఒక్కటే తత్త్వము

ప్రత్యక్షాదిప్రమాణములందు శబ్దప్రమాణమే మొదట బ్రహ్మమును బోధింప ముఖ్యముగ సమర్థమైనది. దాని తర్వాత, దానిననుసరించి ఇతరప్రమాణములు బ్రహ్మమును బోధింపఁ బ్రవర్తించుచున్నవి. శబ్దము=శ్రుతి, సదేవ సోమ్యేద మగ్ర ఆసీ దేకమే వాద్వితీయమ్ (ఛాం. ౬. ౨. ౧). (ఓ సౌమ్యుఁడా ఈజగమంతయు మొట్టమొదట అద్వితీయమైన యొక్కటే సద్వస్తువుగా నుండెను) ఇట్టిది ఉపనిషద్వాక్యము పరమాత్మరూప మొక్కటియే తత్త్వమని స్పష్టముగఁ జెప్పుచున్నది. ఆపరమాత్ముఁడన్నదో దృశిరూపుఁడు. ద్రష్ట=చూచువాఁడు, దృశ్యమ్ = కనిపించునది. దృశి=చూడ సాధనమైనజ్ఞానము.—అను నీపదార్థత్రయమును ఆబాలవృద్ధ మసందిగ్ధముగ నెల్లరు దెలిసి యనుభవించుచున్నారు. అట్లున్నను. దృశికి (దర్శింపసాధనమైన జ్ఞానమునకు) ఆశ్రయుఁడై యున్న దృశికి విషయముగనున్న దృశ్యమును, అనఁగా ద్రష్టయు, దృశ్యము, అను నీ రెండును దృశి నపేక్షించుటవలనను, వానిస్వరూపము, దృశి నిరూపించుట కధీనమైన నిరూపణము గలదగుటవలనను దృశియొక్కటియే వాస్తవమగు తత్త్వమైయున్నది. ద్రష్టయు దృశ్యమును కల్పితములే అయి యున్నవి. దృశి అనఁగాజ్ఞానము, ఈ దృశి, నిరూపాధికము, సోపాధికము, అని ద్వివిధము. వానియందు నిరుపాధికమైన దృశి నిరాశ్రయము (ఒకదాని యాశ్రయములేనిది), నిర్విషయము (శబ్దాదివిషయములులేనిది), సన్మాత్రరూపము (సత్తామాత్రము = ఉనికి), అగు జ్ఞానము. ఈనిరుపాధికమైన దృశి స్వరూపలాభమందు మఱి దేని నపేక్షింపదు. ఈ దృశియే, బ్రహ్మ, పరమాత్మ, శబ్దములచేతఁ

జెప్పఁబడుచున్నది. సాశ్రయము, సవిషయము నై - ఏది లౌకికమై ప్రమాణాదిజన్యమైన జ్ఞానముగలదో ఆరూపము సోపాధికమైన దృశి యగుచున్నది. ఈదృశి, ఆశ్రయము, విషయము అను రెండింటి నపేక్షించుచున్నది. కావున, ద్రష్ట, దృశ్యమువలె కల్పితమగుచున్నది. అట్లు కల్పితములైన అఖిలవస్తువులకు ఆశ్రయముగ నున్నదై కల్పనకు అధిష్ఠానమై యుండునది గనుకనే సర్వజగత్తునకు మూలమై యుండునది బ్రహ్మమని చెప్పుట. "యతోవా ఇమాని భూతాని జాయంతే" (తై. 3. ౧. ౧). (దేని నుండి ఈభూతములు జనించుచున్నవో) అను శ్రుతియందును. "జన్మాద్యస్యయతః". (బ్రహ్మ సూత్ర. ౧. ౧. ౨.) అను సూత్రమందును. సర్వజగత్తునకు మూలకారణము బ్రహ్మమని బ్రహ్మలక్షణము ప్రతిపాదింపఁబడినది.

9. కారణము సూక్ష్మము వ్యాపి

కార్యము నపేక్షించి కారణము, సూక్ష్మము, వ్యాపకము నగుచున్నది. ఇట్లే ఉపదేశ సాహస్రియందు.

"సూక్ష్మతా వ్యాపితే జ్ఞేయే
గంధాదే రుత్త రోత్తరః
ప్రత్యగాత్మా[illegible]
పూర్వపూర్వ ప్రహాణతః॥ ౯. ౧.

ఇందు గంధమనఁగా పృథివి. గుణములు గుణులకంటె వేఱుగఁ బొందరానివై యున్నందున గుణగుణుల యభేదమునే సిద్ధాంతము సంగ్రహించి కరింతురు. ప్రత్యగాత్మావసానేషు=పరమాత్మ పర్యంతముండు వానియందు, ప్రహాణం=కార్య స్వరూపమును త్యజించుట పృథివి, జలము, తేజస్సు లోనగు వానిస్వరూపమైన కార్యము నుండి, ముందుదానినుండి దానిముందుండు దాని కడకు దానినుండి పైముందుదాని దగ్గఱకును. ఇట్లుత్తరోత్తరము పోను క్రిందివానికి పైవి కారణములగుచున్నవి. అట్లుకారణములై యుండు పరమాత్మపర్యంతముగల పదార్థములందు, కార్యరూపమైన ఆకారమును క్రమముగ వీడుట ద్వారా వానికి సూక్ష్మత్వము, వ్యాపిత్వము గన్పట్టునని తెలియవలెను. మఱి కార్యముకంటె నెప్పుడును గారణము సూక్ష్మమైనదిగదా. (అనఁగా పరిమాణమందు కార్యముకంటె కారణము సూక్ష్మమనుట) అట్టిచో కారణము కార్యమునందు ఎట్లు వ్యాపకమగును? కాదుగదా. అనిన, అట్లుగాదు ఏలయనఁ గార్యములందుఁ గారణస్వరూప ముండునదియైనను, కార్య స్వరూపమునందు దాగియుండున దగుటచేత స్వరూపముతోఁ జక్కఁగ భాసింపదు. అని మాత్రమే ఇచ్చట సూక్ష్మమని చెప్పుటగాని న్యూనపరిమాణము వలనఁగాదు ఆప్రకారమున సకలవికారానుగతమైనదానికి ఉపాదాన కారణమగుటవలనఁ గార్యముకంటెఁ గారణము అధికదేశవర్తియగుట చేత కారణము కార్యవ్యాపక మగుచున్నది. పృథివి స్వకార్యమును బట్టి సూక్ష్మయు, వ్యాపకయునై సిద్ధించును. పృథివికంటె జలము సూక్ష్మము, వ్యాపకమగును. ఎట్లనఁగా శరీరమునందుఁ జెమ్మటయు పర్వతశిలాదులందును, భూగర్భముసందును ప్రవహించునదై కనుపట్టుటవలనను. జలము యొక్క అసాధారణమైన రసము పృథివియందు సర్వత్ర గనిపించుటవలనను పృథివియందు అచ్చటచ్చట అప్రవిబంధముగ జలప్రవేశము గనుపడుట సాధారణముగ నున్నందునను, పృథివికంటె జలము సూక్ష్మ మనుట దగును. అట్లె జలముకంటె తేజము (అగ్ని) సూక్ష్మము, వ్యాపకమగును, జలగర్భమున రవికిరణములు.

అగ్ని పరమాణువులు లోనఁ బ్రవేశించుట గన్పిం చుటవలనను. జలముచే నగ్ని నాశమగుచున్నను. అగ్ని యవయవములు ఉష్ణజలమునందుఁ బ్రవే శించినవై జలములచే నశింపనివై యున్నందు నను, జలములకంటె నవి సూక్ష్మములని చెప్పు టకు హేతువైనది. తేజముకంటె వాయువు సూక్ష్మము వ్యాపకమగును. రవికిరణములు. యథావస్థితములై యున్నను వాయుసంచారము గన్పించుచున్నది. వాయువుకంటె ఆకాశము, సూక్ష్మము వ్యాపకమునై యున్నది. అట్లె కన్పించును. ఎట్లనగా పాషాణము పగులఁగొట్టు నప్పుడు గన్పించుచున్నది. అవకాశమువినా పగులగొట్టుట సంభవముగాదు, ఇట్లు పరమాత్మ పర్యంతముగల పదార్థములు పోను పోను. సూక్ష్మములు, వ్యాపకములై యుండునని తెలియ వలెను.

10. ఆత్మ, నిర్విశేషము

కారణము వ్యాపకమగుటవలననే కార్యము కంటె సామాన్యముగ (సమానముగ) నుండు చున్నది. అనఁగా కార్యమునంటియున్న విశే షములులేనిదని యర్థము. ఘటము, శరావము (మూఁకుడు) లోనగుకార్యముల నంటియున్న ఘటత్వము, (ఘటస్వరూపగుణవర్ణాదులు) శరా వత్వము, లోనగువిశేషములు. కారణావస్థ యందు మృత్తునందుఁ గన్పింపనందువలన. దీనినిబట్టి సర్వకార్యములకు మూలకారణమై, బ్రహ్మము, సర్వవిశేషరహితమై యున్నది. బ్రహ్మముగూడ నేదేనొక విశేషముతోఁగూడి యున్నదని చెప్పినయెడల, అట్టివిశేషరహిత మైనది బ్రహ్మమునకుఁ గూడ నొక మూల కారణమొకటి యితరము గావలసివచ్చును. మఱి దానికి మఱియొకటి మూలకారణమనుచుఁ బోయినయెడల ననవస్థాప్రసంగ మగును. కావున నట్టిదాని నిరసించుటకు మూలకార ణము సర్వవిశేషరహితమని ముఖ్యముగవచింపఁ దగెను. అదియే, మన బ్రహ్మమైయున్నది.

11. బ్రహ్మము భేదత్రయరహితము

విశేషరహితమైన దనినంతనే దానియం దెట్లు చూచినను, సజాతీయమువలనఁగాని విజాతీయ మువలనఁగాని స్వగతమువలనగాని భేదము సంభవింపదు. సవిశేషమే భేదాధికరణముగలది. అందుచేత బ్రహ్మజాతీయమగు చేతనముగాని బ్రహ్మవిజాతీయమగు అచేతనముగాని, బ్రహ్మ గతమగు ధర్మముగాని యేయొక్కటియు అన్య మగువస్తువులేదు. కాఁబట్టి పూర్తిగా. శుద్ధము అద్వితీయము, భేదత్రయరహితము. నిర్విశేష మునగు బ్రహ్మము సిద్ధించుచున్నది.

“తదేవ నిష్కళం బ్రహ్మ
నిర్వికల్పం నిరంజనమ్.
నిర్వికల్ప మనంతంచ
హేతుదృష్టాంతవర్జితమ్॥ బ్ర.వి.౮.౯.

అని శ్రుతియందు నిర్వికల్పశబ్దముచే బ్రహ్మము నిర్విశేషమని స్పష్టముగా చెప్పఁబడియున్నది. మఱి సవిశేషము బ్రహ్మమన్నచో అవిశేష మును పురస్కరించుకొని యిట్టిది అట్టిది యని యిట్లు శబ్దములచేఁ బ్రతిపాదింపవలసియుండును. అట్లగుచో “యతో వాచో నివర్తంతే (తై. ౨. ౯.) అను శ్రుతియు. “అగోచరం వచసామ్ (వి. పు. ౬. ౭. ౫౩.) అనుస్మృతియు విరుద్ధములగును.

(సశేషము)

శ్రీ విశుద్ధానందవాణి

[తే 29-12-1956 ది సాయంకాలము 5-30 గంటలకు శ్రీరామకృష్ణమఠ ధర్మవైద్యశాలలో మాతృశ్రీ శతతమవార్షికోత్సవస్మారకమైన నూత్నభవనమును ఆవిష్కరించుచు శ్రీరామకృష్ణమఠసేవాసంఘముల కేంద్రోపాధ్యక్షులైన శ్రీమత్స్వామివిశుద్ధానందులు ఉపన్యసించినది.]

మిత్రులారా,

ధర్మవైద్యశాలకు చేరినదై మాతృశ్రీ శతతమవార్షికోత్సవ స్మారకము అను పేర బరగనున్న యీ నూత్నభవనమును ఆవిష్కరించు ఈ సందర్భమున మన సంస్థకు గల లక్ష్యములను గూర్చి ఒకటి రెండు మాటలు చెప్ప గోరుచున్నాను.

సుగృహీతనామధేయుడైన శ్రీరామకృష్ణ గురుదేవుని బోధనలచే ఉత్సాహము పొంది, శ్రీవివేకానందస్వామి ఆత్మమోక్షార్థమును జగద్ధితమునకును పాటుపడు కర్మవీరుల సంఘమును ఒకదానిని 1897 వ సంవత్సరమున ఏర్పఱచెను. రహస్యముగ శిష్యులకు ఉపదేశించుట, ఏకాంతముగ తపస్సు చేయుట అనునవి మన దేశమున అనాదికాలముగ ఉండగా, వానికి తోడుగ భగవదర్పితముగా లోకసేవ చేయుట అను నూతన సాధనావిధానమును శ్రీస్వామిజి చేర్చెను. 'సర్వం ఖల్విదం బ్రహ్మ' ఇదంతయును బ్రహ్మమే కదా. జాతి మత విభేదము లేక సకలప్రజలను పరతత్త్వమైన బ్రహ్మము దాల్చిన ప్రత్యక్షరూపములుగ గణించి వారి అక్కఱలకు తగినట్లు భౌతిక వైజ్ఞానికాధ్యాత్మిక సాహాయ్యమును వారికి ఒసంగ వలెను.

''మనకు మరణము తప్పదు, ఉత్కృష్ట ప్రయోజనసిద్ధికై మన ప్రాణములను అర్పింతము గాక, 'మన ప్రవర్తన అంతయు మనలో స్వార్థత్యాగమును వర్ధిల్ల జేయును గాక'' అన్నారు స్వామిజి — భౌతిక వైజ్ఞానికాధ్యాత్మిక సేవలో ఈ వైరాగ్యాదర్శమునకు గల్గు సిద్ధిచే పారమార్థికముగ ఒక పునర్జన్మమే సిద్ధింప గలుగును, చేయు ప్రతికార్యమును ప్రతిసేవను ఆరాధనాబుద్ధితో చేయ వలెను. దేవుని విగ్రహాలకు తీర్థప్రసాదాలను పూలను అర్పించుటకు బదులు, ఆరాధకుడు దేవుని సజీవ ప్రతికృతులైన మానవులకు అర్హములైన వస్తువులను అర్పింప వలెను. ఆర్జవాదరములతో చేయుదుమేని కర్మము భగవదారాధనముగ రూపొందును. శ్రీరామకృష్ణసేవాసంఘసభ్యులలో సాధువులకును గృహస్థులకునే గాక లోకమంతటికిని గూడ స్వామిజి ప్రదర్శించిన లక్ష్యము ఇదియే. శ్రీరామకృష్ణసంస్థ ప్రచురముగ పారమార్థికపరమైన ఒక సంఘము. భగవదర్పితముగ క్రియమాణమగు ప్రజాసేవ దాని సాధనలలో ఒక అంగమై ఉన్నది. ఇందుకే ఇట్టి సేవను అన్వర్థముగ నరనారాయణసేవ అని పేర్కొన్నారు.

సాధకుడు మానవరూపి ఐన దేవుని తన యిష్టదేవతనుగా భజించు ఈ ఉత్సాహము స్వామిజికి సూటిగ ఆయన గురుదేవునొద్దనుండి సంక్రమించినదే. శ్రీరామకృష్ణుడు స్వామిజికి ''యత్ర జీవస్ తత్ర శివః'' ''సర్వభూతే నారాయణః'' అను మంత్రములను ఉపదేశించిన సందర్భమును స్వామిజీ

ఎంతమెలకువతక్కువగా చదివినవారును గుర్తించియే యుందురు. మానవులందే కాక సకల ప్రాణులందును గల సర్వేశ్వరుని ఆరాధించుటే అందుల భావము. ఇందుచేతనే సంఘసేవారంగమున స్వామిజి ఒక విప్లవమును తేగల్గెను. అందఱికిని తెలియదేమో కాని, 'సకల జీవులందును గల హరి నారాధింపు' మనెడి యీ పాఠమునే 1884వ సంవత్సరము డిసంబరు తే 6 ది శ్రీరామకృష్ణుడు పందొమ్మిదవశతాబ్ద ద్వితీయార్ధమున వంగదేశమున నున్న మహాపండితులలో ఒకడైన శ్రీబంకించంద్రఛాటర్జీకి ఉపదేశించెను. ఈ ఐతిహ్యమును శ్రీరామకృష్ణుని సూక్తిరూపముననే తెల్పెదను —

శ్రీరామకృష్ణుడు — "పంచవటికి క్రిందివైపు గంగగట్టులో కూర్చుండి నేను 'రూపాయయే బంకమట్టి, బంకమట్టియే రూపాయ' అని పలుకుచుంటిని. తర్వాత ఆ రెంటిని గంగలో పాఱవేసితిని."

అందులకు ఆశ్చర్యపడి బంకించంద్రుడు ఇట్లు అనెను — "ఔనా? రూపాయి బంకమట్టియేనా? మహాశయా, మీచేత నాలుగు కాసులున్న మీరు పేదలకు సాయము చేయ గల్గి ఉందురు కదా. డబ్బు మట్టియే అగుచో మానవుడు దానధర్మములు చేయ లేడే."

శ్రీరామకృష్ణుడు — దాన మట! ధర్మ మట! 'ఇతరులకు మేలు నేను చేయుదు' నని చెప్పుటకు నీ వెట్లు సాహసించితివి? మానవుడు చేయున దెల్ల ఆర్భాటమే. దయాగుణ మేమో భగవంతునికే సొంతము. నిస్సంగబుద్ధితో ధర్మముచేయు నాతడు నిజమునకు తనకే మేలు చేసికొనుచున్నాడు, ఇతరులకు కాదు — సకల జీవులలోను ఉండునది ఆ హరియే. అట్టి నిస్స్వార్థకర్మచే కర్త తనకే మేలొనగూర్చుకొనును. మానవుడు తోడిమానవులందే కాక సకలప్రాణులందును ఉన్న దేవుని ఆరాధించునేని, పేరు ప్రతిష్ఠలు గాని స్వర్గఫలమును గాని కోరడేని, తాను సేవించువారియొద్దనుండి ఎట్టి ప్రతిఫలమును కోరకుండునేని, ఇట్టి చిత్తవృత్తితో అతడు తన సేవాకార్యమును నిర్వర్తించుకొనునేని, అప్పు డతనిది నిస్స్వార్థకర్మ మగును, నిస్సంగకర్మ మగును. దానికే కర్మయోగ మని పేరు. ('నిష్కామకర్మ' – గీత.) దేవుని బడయుటకు ఇదియును ఒక దారియే. కావున నే జెప్పున దేమనగా నిస్సంగబుద్ధితో పాటుపడుచు, దయాళువుగను దానపరుడుగను ఉండు నాతడు, అట్టి ప్రవర్తనచే తానే లాభపడుచున్నాడు. ఇతరులకు తోడ్పడుట, మేలు చేయుట అనునవి దేవుని పనులు.

ఈ యుద్రేకమునకు మొదటి ఆకరము మన ఉపనిషత్తులే. భారతీయాధ్యాత్మిక జీవితమునకు నిత్యప్రభవములు ఉపనిషత్తులే కదా! చరిత్రకు అందని ఆదికాలములో భారతీయాస్తిక్యచైతన్యము ఏనాడు ఉదయించెనో అప్పటినుండి అవిరతముగ వచ్చుచున్న జ్ఞానవాహినిలో శ్రీరామకృష్ణుని జీవిత మొక భాగమే కదా. సేవామహిమను దెలుపు సూక్తులను మనమతవాఙ్మయమునుండియే కాక విదేశీయమతవాఙ్మయమునుండికూడ ఉదాహరింప వచ్చును. పుణ్యపురుషులచరితమును పరికించితిమేని, సన్న్యాసులజీవితమునకు లోకసేవయే ఉదాత్తలక్షణ మని స్పష్టపడును. ప్రపంచమున ఎందైనను చూడుడు. యతులకును యోగులకును సకలప్రాణులయెడనుండిన ప్రేమయే వారిచరిత్రలలోని సారతమాంశము. ఉన్నతజ్ఞానప్రభావమున ప్రేమయే సేవగా రూపొందును. స్వార్థపరమైన బ్రతుకును ఆధ్యాత్మికమైన

మరణము నొక్కటే. కావుననే సనాతనమైన యీ ప్రేమకారుణ్యాదర్శము, మన నిత్యనైమిత్తికకర్మలద్వారాను ఉత్సవములద్వారాను తరతరముగ అవిచ్ఛిన్నముగ వచ్చుచున్నది. ఆ కర్మలలోను ఉత్సవాలలోను ధర్మకార్యము (=సేవ) ప్రధానాంగముగ నున్నది. దేశమున నలుగడలను, మూలమూలలోను ముఖ్యముగ యాత్రాస్థలములందును నెలకొల్పబడిఉన్న పెక్కుసత్రములకును ధర్మశాలలకును మూలము ఈ లక్ష్యమే. మనవ్యక్తిజీవితములందేమి సంఘ జీవితమందేమి ఈనాడుకూడ ఈ లక్ష్యమునకు ఎంతో ప్రాముఖ్య మున్నది.

హిందువు లందఱకును శాస్త్రవిహితము లైన పంచమహాయజ్ఞములలో నృయజ్ఞ మొకటి కదా, అందుల కార్యరూపమే ఈ భౌతిక వైజ్ఞాని కాధ్యాత్మిక ప్రజాసేవ.

ఇందులకు ప్రమాణము లైన కొన్ని శ్రుతి వాక్యముల నుదాహరింతును. "శ్రద్ధయా దేయమ్. అశ్రద్ధయా ఽదేయమ్, శ్రియా దేయమ్, హ్రియా దేయమ్, భియా దేయమ్, సంవిదా దేయమ్" "శ్రద్ధతో ఇమ్ము, అశ్రద్ధతో ఈయకుము, సమృద్ధముగ ఇమ్ము, వినయముతో ఇమ్ము, భయానుశయములతో ఇమ్ము". "మాతృదేవో భవ, పితృదేవో భవ, ఆచార్యదేవో భవ, అతిథిదేవో భవ" "నీ తల్లి నీకు దైవ మగు గాక, నీ తండ్రి నీకు దైవ మగు గాక, నీ గురువు నీకు దైవ మగు గాక, నీ అతిథి నీకు దైవ మగును గాక". వీనికి స్వామిజి చేర్చిన సూక్తులు — "దరిద్ర దేవో భవ, మూర్ఖదేవో భవ, రోగిదేవో భవ" "దరిద్రులే నీకు దైవ మగుదురు గాక, మూర్ఖులే నీకు దైవ మగుదురు గాక, రోగులే నీకు దైవము అగుదురు గాక." ప్రహ్లాదుడు

న త్వహం కామయే రాజ్యం
స్వర్గం నాపునర్భవమ్।
కామయే దుఃఖతప్తానాం
ప్రాణినా మార్తినాశనమ్॥

"దేవా, నాకు రాజ్య మక్కఱ లేదు, స్వర్గ మక్కఱ లేదు, జన్మరాహిత్యము అక్కఱ లేదు. సంసారదుఃఖపీడితు లైన సకలప్రాణుల ఆర్తియు నశింప వలె ననుటే నేను కోరు వరము." "పరోపకారః పుణ్యాయ, పాపాయ పరపీడనమ్" "ఒరులకు చేయు మేలు పున్నెము, ఒరులకు గలించు హింస పాపము".

ఈ ప్రసంగమును ముగించుటకు ముందు స్వామిజి ఉపదేశించిన నూత్నమంత్రమును స్మరింతము గాక — "దరిద్రులు, నిరక్షరులు, అజ్ఞానులు, అధివ్యాధిగ్రస్తులు — వీరే నీకు దైవ మగుదురు గాక". ఈ యుగమున ఇట్టి సేవయే ఆస్తిక్యపరాకాష్ఠ అని ఆచరించి తెలిసి కొందము గాక. 'కర్మయే ఆరాధన' మను ఈ సూత్రము స్వామిజి దేశదేశములందును శ్రోతల చిత్తములకు ఎక్కించుటలో ఇదే ఉద్దేశము.

ధర్మవైద్యశాలకు మాతృశ్రీశతతమవార్షికోత్సవస్మారకముగ చేరిన యీ నూతనభవన నిర్మితిలో పాల్గొన్న వదాన్యులు, సంస్థలు, మహాజనులు, వాస్తుశిల్పులు, గుత్తదారులు, బేల్దారులు, కూలివాండ్రు, వైద్యులు, కంపౌండర్లు, మిత్రులు, అనుమోదకులు మొద లైన అందఱను భగవంతు డనుగ్రహించును గాక.

ఈ శుభసందర్భమున మానవసేవయే మాధవసేవ అను ఉదాత్తలక్ష్యము అందఱకును సిద్ధింప వలె ననియు ఈ భువి దివి కావలె ననియు నేను సర్వేశ్వరుని ప్రార్థించుచున్నాను.

ఓం శాన్తి శ్శాన్తి శ్శాన్తిః

వార్తలు, విశేషాలు

శ్రీరామకృష్ణమఠ ధర్మవైద్యశాలలో
మాతృశ్రీ శతతమజయంతి స్మారక నూతనభవనమునకు
ఆవిష్కరణ మహోత్సవము

శనివారము తే 29-12-1956 ది నివేదిక

మిత్రులారా,

ఈ ఆవిష్కరణమహోత్సవమును జరుపుటకై బేలూరుమఠమునుండి దయతో విచ్చేసిన మన కేంద్రోపాధ్యక్షు లగు శ్రీమత్ స్వామి విశుద్ధానందజీమహారాజువారు తమ ఉపన్యాసములో శ్రీరామకృష్ణసంస్థకు ఉన్న భావాలను లక్ష్యాలను ఇప్పుడే వివరించి చెప్పినారు.

ఈ వైద్యశాల పుట్టుపూర్వాలు మీకు తెలియుటకై దీని చరిత్రమును సంక్షేపించి తెలుపుకొనుచున్నాము.

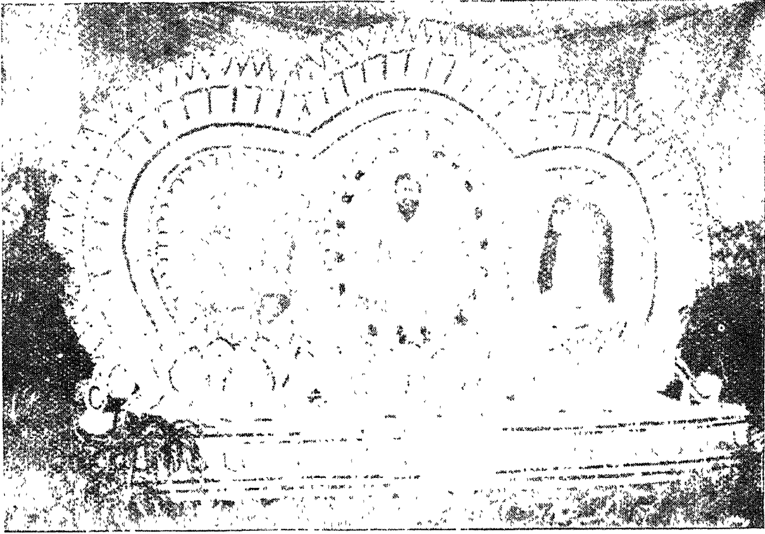
మఠావరణములో ఒకగుడిసెలో ఈ వైద్యశాలను తే 27-9-1925 ది ప్రారంభించినాము. రోగులను ఆర్తులను ఉపచరించుటే భగవదారాధన అను ఆదర్శముచేతను వైరాగ్యలక్ష్యముచేతను అత్యుత్సాహము వహించిన కీర్తిశేషులు డాక్టరు B. రాఘవేంద్రరావుగారే అప్పుడు మాకు సాయపడినవారు. వారు సర్కారు ఉద్యోగముచేసి విరామము పొందినవారు. వారు ఇచ్చట వైద్యము చేయుటే కాక మందులకును జరూరుపరికరములకును అగు ఖర్చు నంతయు తామే భరించుచు వచ్చిరి. రోగుల కిచట లభించు సాదర మైన అవేక్షణముచే, ఈ వైద్యశాల జనప్రీతిని చూ[illegible]

మైలాపూరునుండియే కాక సైదాపేట మున్నగు దూర ప్రాంతాలనుండి కూడ రోగులు వైద్యమునకై ఇచటికి రా సాగిరి. 1925 వ సంవత్సరములో వైద్యసాహాయ్యముపొందినవారిసంఖ్య 970. 1928 వ సంవత్సర మప్పటికి వారి సంఖ్య 18,222 కు పెరిగినది. 1928 వ సంవత్సరము మార్చి నెలనుండి ఈ మఠబ్రహ్మచారివర్గములో ఒకరు వైద్యశాలపనులలో శాశ్వతము గ పాల్గొనుచుండుట ప్రారంభ మయ్యెను.

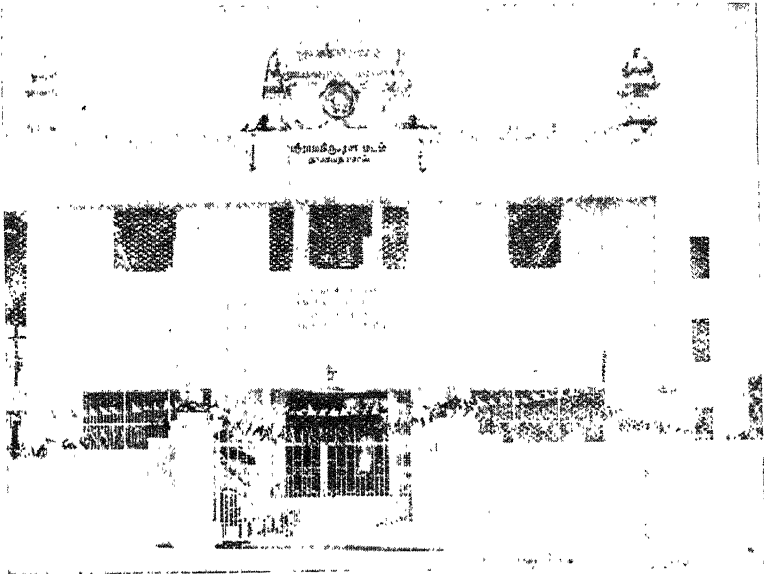
1930 వ సంవత్సరములో వైద్యసాహాయ్యార్థులసంఖ్య 54,000 కు పెరిగినది వైద్యశాలలో చోటు చాల దాయెను. అందుకై ప్రాతగుడిసెప్రక్కనే క్రొత్తగుడిసెను ఒకదానిని వేసినాము. అప్పటికి మాచేత ఉన్న ఐవీజులో మేము చేయగలిగినది అంతే. 1933 లో చోటు-ఇబ్బంది కొంతవఱకు తీఱినది. మన మఠసేవాసంఘముల శ్రేయోభిలాషు లైన భక్తవతంసులలో ఒక రగు పి. డబ్ల్యు. డి. సూపరింటెండింగ్ ఇంజినీరుపదవినుండి విరామమునొందిన రావుబహదూరు S. భాస్కరయ్యరుగారి ప్రేరణచే, డాక్టరు T. రామచంద్రన్ (తిరుచిరాపల్లి) గారు వైద్యశాలకొరకు భవనమును కొన [illegible]ందులకై 16,000/- రూ

మొసగిరి. ఇది కాక మా భవననిర్మాణనిధిలో రూ. 2,500/- లు ఉండినవి. ఈ పైకముతో పొరుగింటిని కొన్నాము. జరూరైన కొంత మరమ్మత్తును చేయించిన పిదప తే17-1-1934ది నాడు వైద్యశాలను ఆ భవనములోనికి మార్చినాము. 1935 వ సంవత్సర మప్పటికి ఈ వైద్యశాలలో వైద్యసాహాయ్యార్థుల సంఖ్య 60,000 ఐనది. మందులు మొదలైన ఆవశ్యకవస్తువులలో కొన్ని ఉచితముగా లభించెడివి కాని చాలవఱకు పైక మిచ్చి కొన వలసియే ఉండెడిది. కావలసిన ధనము ప్రోగుచేయుట ఎంతో కష్టముగ నుండినది. మనసేవాసంఘమునకు పరమాప్తులై శ్రీమత్స్వామిరామకృష్ణానందుల కటాక్షభాగ్య మందిన కీర్తిశేషులు వి. సి. రంగస్వామయ్యంగారి సహధర్మిణి శ్రీమతి సౌందరమ్మగారు 1936 వ సంవత్సరమున మందులకై వైద్యశాలకు రూ. 6,000/- లు విరాళ మిచ్చినారు. 1938 వ సంవత్సరమున పబ్లిక్ ఇన్‌స్ట్రక్షన్ డైరెక్టరు కీర్తిశేషులు డాక్టరు S. R. W. సపూరు గారి ఉదార సాహాయ్యముతో హోమియోపతిక్ వైద్యవిధానమును కూడ ఇచ్చట ప్రారంభించినాము. వైద్యసాహాయ్యార్థుల సంఖ్య నానాటికి హెచ్చుచు పోయినది. 1954లో 1,07,000 గురును 1955 లో 1,10,000 గురును ఇక్కడ వైద్యోపచారమును పొందినారు.

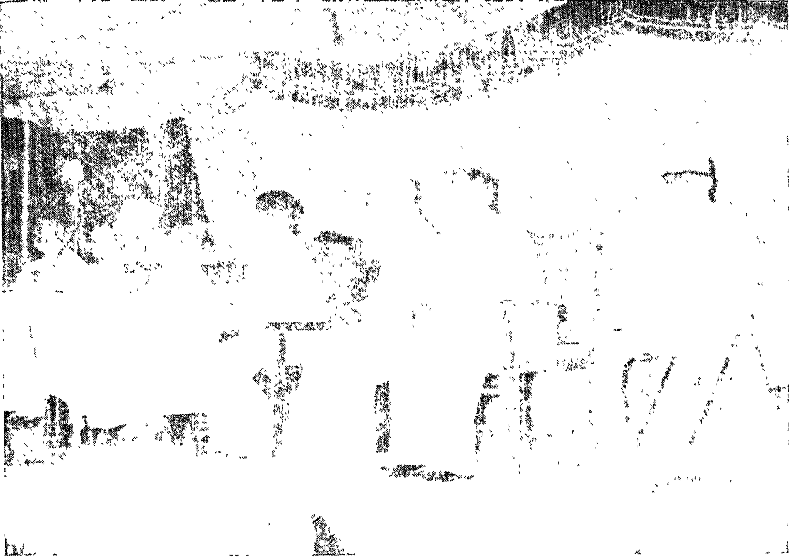
రోగులకు చోటు చాలక, ఇప్పటికి కొంత కాలము మునుపటినుండి ఇబ్బంది పడుచుంటిమి. ఒక్కొక్కదినము దాదాపు 600 మంది రోగులు వచ్చుచుండినారు. వారిలో మగవారున్నారు, మగువలుఉన్నారు, శిశువులున్నారు. ముందున్న వసారలో వారు క్రిక్కిఱిసి ఉండెడి వారు. ఇదియున్నట్లో ఒక దంతవైద్యశాఖను ఒక లాబొరేటరీని ఇటీవల చేర్చినాము కాబట్టి చాలినచోటు వసతిని ఏవిధముచేతనైనను ఏర్పఱచి తీఱవలె నని మఠాధికారులు రెండేండ్ల నాడు నిశ్చయించుకొన్నారు. మఠావరణములో క్రొత్తకట్టడము కట్టుటకు చోటు చాలదు. కాబట్టి దక్షిణముగ ఉన్న ఖాళీస్థలమును కొని దానిమీద భవనమును నిర్మింపవలెనే కాని వేఱు దారి లేదు. ఆ ఖాళీస్థలమునకు సొంతదారులు శ్రీకపాలీశ్వర దేవస్థానమువారు. వారితో రాయబారమును సుదీర్ఘ కాలము నడపినాము. అది మాతృశ్రీశతతమజయన్తి సంవత్సరము. రోగు లన్నను ఆర్తు లన్నను కరిగి పోయెడి హృదయము కదా అమ్మది, కావున క్రొత్తకట్టడమును ఆమె శతతమజయ ని స్మారకముగ చేయుద మని తదుత్సవనిర్వాహక వర్గమువారు తీర్మానించుకొనిరి. దేవస్థానము వారికి చెల్లించిన మొత్తము రూ. 81,000/- తే 31-12-55 దినాడు స్థలము మా స్వాధీనమైనది. ఆ నేల చాల పల్లము. పల్లమును పూడ్చి సమపఱచుటకు ఎంతో ధనము పట్టినది. కట్టడమునకు అంచనలు ప్లాన్లు సిద్ధపడినవి. ధనసాహాయ్యమునకై ప్రభుత్వమువారికి కూడ దరఖాస్తు పెట్టుకొన్నాము. మెడికల్ సర్వీసస్ డైరక్టరు సిఫారసు చేసిన మీదట, సర్కారు వారు కట్టడమునకు పట్టు లక్షరూపాయలలో రూ. 46,500/- లు తాము ఒసగిరి. ఆ డైరెక్టరుగారికిని సర్కారువారికిని ఈమఠీయులు కృతజ్ఞులు. శ్రీశారదాశ్రీరామకృష్ణుల దయచేతను భక్తమిత్రులతోడ్పాటుచేతను భవననిర్మాణము పూర్తి ఐనది. దీనిచే ప్రాతకట్టడపు ఇరుకటము తీఱుటే కాక, నేత్ర-శ్రోత్ర-ఘ్రాణ-కంఠ వైద్యశాఖలను శస్త్రవైద్యశాఖను ఏర్పఱచుటకు కూడ

శ్రీ రామకృష్ణమఠ ధర్మవైద్యశాలలో మాతృశ్రీ శతతమజయన్తి స్మారకమైన నూతనభవనమునకు జరిగిన ఆవిష్కరణమహోత్సవమప్పుడు అభ్యర్చితములైన పటములు.

శ్రీ రామకృష్ణమఠ ధర్మవైద్యశాలలో మాతృశ్రీ శతతమజయన్తి స్మారక నూతనభవన ముఖద్వారము.

నూత్నభవనావిష్కర్తలైన శ్రీమత్స్వామి విశుద్ధానందులు ఉపన్యసించుచున్నారు;
వేదికపైని సభాధ్యక్షులు పూజ్యశ్రీ సుబ్రహ్మణ్యంగారు; మఠాధ్యక్షులు శ్రీమత్స్వామి
కైలాసానందులు; మానేజరుమహారాజు శ్రీ శుద్ధసత్త్వానందస్వాములు
మున్నగువారు కలరు.

శ్రీ రామకృష్ణమఠ ధర్మవైద్యశాల మాతృశ్రీ శతతప జయంతి స్మారకమైన నూత్నభవనమునకు
జరిగిన ఆవిష్కరణ మహోత్సవము.

వైద్యశాల ప్రారంభదశలో డాక్టరు బి. రాఘవేంద్రరావుగారు చేయుచుండిన గొప్ప సాహాయ్యమును ఈవఱకే పేర్కొని ఉన్నాము. ఈ వైద్యశాలకు అమూల్యసేవ చేసిన వైద్యులు మఱికొందఱు కూడ ఉన్నారు. వారి పేర్లు డాక్టరు G. S. కత్రే, డా. M. S. కృష్ణమూర్తి, డాక్టరు P. దామోదరన్, డాక్టరు P. శేషగిరిరావుగారు ప్రేమతో చేసిన సేవను మహానందముతో కీర్తించుచున్నాము. వారు ఈ వైద్యశాలలో ప్రవేశించి 25 సంవత్సరాలు నిండుచున్నవి. కాబట్టి వారి సేవ కిది రజతోత్సవము. వారికి మా హృదయపూర్వకము లగు అభినందనములు. కాప్టన్ N. శేషాద్రినాథన్, డా. B. శంకరరావు, డా. P. N. V. గిరి (దంతవైద్యులు), డా. జాన్ అడైక్కలం, డా. P. శేషగిరిరావు (కడపటి ఇరువురు హోమియో వైద్యులు) — వీరి సేవకు అత్యంతము కృతజ్ఞులము. వారి సభక్తిక సేవకు గురుమహారాజు వారికి సర్వమంగళములను ప్రసాదించును గాక. ఇప్పుడు ఇక్కడ ప్రారంభము కానున్న కంఠ-ఘ్రాణ-శ్రోత్రవైద్యశాఖలో డా. M. N. ప్రభువుగారును నేత్రవైద్యశాఖలో డా. R. నారాయణరావుగారును పనిచేయ దయతో అంగీకరించినారు. ఆ వార్తను ఈ శుభసమయమున అందఱకును తెలుపుకొనుచున్నాము. ఇంకను పని హెచ్చు కొలది వైద్యులసాయము వలసి యుండును. తోడ్పడ ముందంజ వేయవలసిన దని ప్రేమోదార వైద్య మహాశయులను ప్రార్థించుచున్నాము. ఇక ఈ వైద్యశాలకు ధనమును వస్తువులను విరాళ మిచ్చి తోడ్పడ్డ మహాజనుల కందఱకు మా హార్ద కృతజ్ఞతను తెలుపుకొనుచున్నాము.

నూత్నభవనములో రెండు గదుల నిర్మితికి చాలునట్లుగ శ్రీ K. జంబులింగము (మదరాసు) గారు రూ. 4,000/– లు విరాళ మిచ్చిరి. ఈ క్రింద పేర్కొనబడినవారు ఒక్కొక్కగది కట్టుబడికి చాలియుండునంతగా ఒక్కొక్కరును రెండువేల కెక్కుడు రూపాయలు విరాళ మిచ్చిరి.

1. శ్రీరామకృష్ణకృపాఅమెచ్యూర్సు, మైలాపూరు.
2. ఒక మిత్రుడు, త్యాగరాయనగర్.
3. శ్రీ P. లక్ష్మీపతినాయుడు, కీల్పాక్కము.
4. శ్రీ B. నాగిరెడ్డి, కోడంబాక్కము.
5. శ్రీ G. H. నటరాజన్, మైలాపూరు.
6. శ్రీ కిషన్‌చంద్ అలీంచంద్ సదరంగని, చేపాకము.
7. శ్రీ సేట్ భేగ్‌రాజ్ రావుసాహేబు సవల్దాస్, వెల్లూరు.
8. శ్రీ శంకరలాల్ జజోదియ, త్యాగరాయనగర్.
9. మెసర్స్ పొన్నలూరి బ్రదర్స్, త్యాగరాయనగర్.
10. శ్రీమతి P. S. రత్నాబాయి, ఎగ్మూరు.

మఱి కొందఱు వదాన్యులను ఈ క్రింద పేర్కొనుచున్నాము —

	రూ.
1. మాతృశ్రీశతతమజయన్త్యుత్సవ నిధి, మదరాసు	10,674
2. శ్రీ T. N. కృష్ణస్వామి, మైలాపూరు	1,100
3. రాజా సర్ ముత్తయ్యచెట్టియార్, అడయార్	1,000
4. మెసర్స్ యడలం అండ్ కో, జార్జిటౌను	800

5. మిస్ ఇ. జె. కుక్, ఆస్ట్రేలియా 545
6. శ్రీ కొండారెడ్డి, జార్జిటౌన్ 501
7. శ్రీ M. పరాశ్మల్ చోర్డియా, జార్జిటౌన్ 500
8. శ్రీమద్రంగనాథానందస్వామి, న్యూఢిల్లీ 500
9. శ్రీ K. రామస్వామిగౌండర్, పొల్లాచ్చి 500
10. మదరాస్ ఎనామెల్ వర్క్సు, లిమిటెడ్, ఎనామెల్వస్తు రూపాన 400
11. శ్రీ C. శ్రీనివాసన్ 10,000 ఇటికలు.

వీరికిని, వీరి కన్న కొంత తక్కువగా ధన మిచ్చిన తక్కిన మిత్రులకును, ఇతర విధముల సాయపడిన వారికిని, విద్యుద్దీపముల అమరికను చాలచౌకగా చేసియిచ్చుటే కాక, నేటి దీపపు టేర్పాట్లను ఉచితముగా చేసిన శ్రీ P. ఉమా పతిగారికిని మా కృతజ్ఞతను దెలుపుకొను చున్నాము.

భగవత్సేవగా భావించి యీ కట్టడపు పని మొదటినుండి తుదవఱకు మిక్కిలి శ్రద్ధతో జరిపించిన శ్రీ S. R. గోపాలయ్యర్ (సూపరిం టెండింగ్ ఇంజనీర్, రిటైర్డు, P. W. D.) శ్రీ V. అరుణాచలయ్యర్ (ఎక్సిక్యూటివ్ ఇంజనీరు) అను నిరువుర పట్ల మా కృతజ్ఞత ఇంత అంత అన లేము. ఈ పనికి గుత్తదారులైన కింగ్ అండ్ కో వారికిని, బేల్దారులకును వడ్రంగుల కును తక్కిన పనివాండ్రకును గూడ మా హృదయపూర్వక ధన్యవాదములు.

పేదరోగులకు వైద్యసాహాయ్యము చేయు ఈ ధర్మవైద్యశాలకు ఉదారమహాజనుల విరా ళములే మూలాధారములు. 1953 వ సంవత్స రము వఱకును పాతికేండ్లకాలము శ్రీ H. B. శంకరరావుగారు ఇంటింటి కేగి ధనము యాచించి తెచ్చి అర్పించుచుండిరి. వారికి మా ఆశీస్సులు అభినందనములు. క్రిందటి తూఱి సంవత్సర మొకటికి మాకు ఐన వ్యయము రూ. 13,000. అందులో రూ. 3,000 లను సర్కారువారు ఒసంగిరి. క్రొంగ్రొత్త శాఖలు పని చేయు కొలది, వ్యయము హెచ్చుచుండును గదా. సమృద్ధిగ విరాళము లిచ్చి ఈ యుత్తమ ధర్మకార్యమునకు తోడ్పడుదురు గావుత మని వదాన్యశేఖరులను అర్థించుచున్నాము.

ఈ ధర్మవైద్యశాల చరిత్రమున నేడొక మహోజ్జ్వలదినము. "ప్రజాశ్రేయమునకై నేను నా ప్రాణములను అర్పింప ఒనగూడు శుభ దినము ఏనాటికి వచ్చునో" అను స్వామిజి సుప్రసిద్ధ సూక్తిని స్మరింపక ఉండ లేము.

ఈ పవిత్రసేవలో అన్వయించినవారి కెల్ల శ్రీశారదారామకృష్ణుల పరమానుగ్రహము కొంగుబంగార మగుగాత!!

శ్రీరామకృష్ణసేవాసమాజము, తెనాలి

తే 23-12-56 ది శ్రీశారదాదేవి 104 వ జన్మదినోత్సవము విభవోత్తరముగ జరిగినది. శ్రీ ఆలూరి సుందరరావుగారింట నాటి పగలు తిథిపూజయు, రాత్రి శారదాచరిత్రమును గూర్చిన ములుకుట్ల సదాశివశాస్త్రుల హరి కథయు, మఱునాడు శ్రీవాసవీకన్యకాపర మేశ్వరీదేవ్యాలయమున బహిరంగసభయు జరి గినవి. బహిరంగసభాకార్యక్రమమున మహో

పాధ్యాయ జమ్ములమడక మాధవరాయశర్మ గారు, ఉభయభాషాప్రవీణ శ్రీమతి ఊటుకూరి లక్ష్మీకాంతమ్మగారు మున్నగువారు పాల్గొనిరి. శ్రీరామశరణ్ కుందుర్తి వేంకటనరసయ్య గారు, శక్తీశ్వరరావుగారు సమాజమునకు ధన వస్తువిరాళా లిచ్చి ధన్యులైరి.

మట్టిగుంట వీరభద్రరావు,
కార్యదర్శి.

శ్రీగీతాప్రేమసమాజము, తుని

జగన్మంగళమునకై రాజయోగి శ్రీ దేవత రంగనాథరావుగారి ఆధిపత్యమున శ్రీమన్నారాయణాష్టాక్షరీ మహామంత్రకోటి జపయజ్ఞము తే 9-2-1957 ది లగాయతు 47 దినములు జరుగును. జరుగవలసిన అన్నదానాదులకు వదాన్య భక్తవతంసులు అన్నివిధములుగను తోడ్పడి పాల్గొన ప్రార్థితులు. ఆ సికు లందఱకును ఈ తరుణము అపూర్వము.

గ్రంథసమీక్ష

"దాసబోధ"

[మూలము: శ్రీ సమర్థ రామదాసస్వామి. అనువాదము: శ్రీ కొణకంచి చక్రధరరావు. ప్రాప్తిస్థానము: శ్రీ వ్యాసాశ్రమము, ఏర్పేడు పోస్టు, చిత్తూరుజిల్లా. మూల్యము: రు. 8-0-0.]

భవతారకనాముడైన శ్రీరామునికి ప్రత్యక్ష భక్తుడై హనుమదవతారముగ జన్మించి, తరించు మార్గము నుపదేశించి జాతిని తరింపచేసిన శ్రీసమర్థరామదాసస్వామి మహారాష్ట్రభాషలో రచించిన భక్తిజ్ఞానకర్మబోధల కిది ఆంధ్రానువాదము. నిజమున కిది లౌకిక మగు తత్త్వగ్రంథము. భగవద్గీతోపనిషత్తులలో చివరి దగు యోగమార్గమును విడిచి శ్రీస్వామి ఆనుషంగికముగా బోధించిన భక్తిజ్ఞానకర్మలప్రాశస్త్యమును, తదాచరణవిధానమును, తత్ఫలమును వివరించు గ్రంథముగా దీనికి దాసబోధ యని నామముంచెను.

లౌకికవ్యావృత్తికి భిన్నము కాని విధమున తత్త్వము నెఱింగి ఋషులకుగూడ వాదోపవాదములలో మధ్యవర్తిగా నిలిచి పరతత్త్వమార్గమున విహరించి తరించిన జనకరాజర్షికి శ్రీ సమర్థరామదాసస్వామి ఆత్మీయుఁడా అను శంక ఈగ్రంథపఠనానంతరమునఁ గలుగక మానదు.

లోకోద్ధరణమునకు ఆవశ్యకములగు ఉపాయములు మూడు. అవి:

నీతిస్థాపనము, ధర్మస్థాపనము, రాజ్యస్థాపనము. వీనిని స్వామి సద్వర్తనము, హరికథానిరూపణము, రాజకారణము, అని పేర్లు పెట్టి ఒక్కొక్కటి సంఘజీవికి ఎట్లు పరబ్రహ్మసాన్నిధ్యమును కలిగించు నుపాయ మగు చున్నదో వివరించియున్నారు. నాల్గవ దగు యోగమును విడుచుటలో స్వామి యుద్దేశము సమంజసమై యున్నది. యోగమునకు నిర్వాతము, శాంతము నగు ప్రదేశము కావలెను. మతము,

సాత్త్వికము నగు భోజన మవసరము. మౌనము, శాంతవృత్తి ప్రధానాంగములు. ఇవి యలవడనిచో యోగము కుదురదు. ఇది గృహస్థులకు అందుబాటులో నుండని ఉపాయము. ఈరహస్యమును గుర్తించి స్వామి ఈబోధలో యోగోపదేశమునకు గాని, తద్వివరణమునకు గాని ప్రవేశ మీయ లేదు.

దాసబోధలో విశిష్టత నీ క్రింద దిఙ్మాత్రముగా పొందుపరచుచున్నాను.

'భవాచ్యాభయేకాయభీతో సిలండీ
ధరీరే మవాధీరధాకాసి పాండీ'—

"ఓపిరికిపందా, నీవు ఈభవభయమువలన నేల భీతి నొందుచున్నాడవు? ధైర్యమనస్కుడవు కమ్ము. భయమును త్యజించి వేయుము.-

"ఓమానవుడా, నామాటలు శ్రద్ధగా వినుము. తనువు, మనస్సు, వాక్కు పత్రము, పుష్పము, ఫలము, జలము — మొదలగు వానిలో నీ కేది లభించునో దానిని పరమాత్మునికి సంతుష్టి కలిగించుటకై సమర్పించి నీ జీవితమును సార్థకము గావించుకొనుము. ఈలోకమున నీవు జనించినందులకు ఫలము ధర్మకర్మము లొనరించుచు భగవంతుని యనుగ్రహము సంపాదించుకొనుటయే! అట్టి సత్కర్మముల గావింపకుండు వేని వ్యర్థముగా నీభూదేవికి భారము గూర్చిన వాడ వయ్యెదవు.

"బాగుగా యోజించి చూడుము. ఈ శరీరమే నీది కాదు. అట్టి యెడ నెట్టి సంబంధము లేని వారి నందరను నావారు, నావారు అని పూసికొందు వేల? ఇప్పటి కైనను నీయొక్కయు, నీవు ప్రేమించుజనులయొక్కయు నస్థిరత్వము గ్రహించి భక్తిభావముతో పరమాత్ముని నమ్ముకొనుము.

"సద్గురుని వచనమే వేదాంతము, సద్గురుని వచనమే సిద్ధాంతము, సద్గురునివచనమే ప్రత్యక్షమగు నాత్మానుభవము.—

కావున సద్గురూపదేశమును బడసి సమస్త కర్మములను గావించి (నిశ్చేష్టుడుగను, మొద్దుగను బడియుండక) సాయుజ్యముక్తిని బొందవచ్చును"— ఈలాటి సమర్థుడైన గురువు లభించినందుననే శివాజి ఛత్రపతియై ఏకచ్ఛత్రముగ భరతసామ్రాజ్యమును స్థాపించి పాలింపగలిగినాడు. అట్టిమహానీయుని బోధలు గల ఈ గ్రంథము సర్వవేదవేదాంతవిషయరత్నాకరమై యున్నది.

అనువాదకుల శైలి మూలకారుని హృదయమును పుడికి పుచ్చుకొన్న ట్లున్నది. గహనమైన విషయమును భాషాంతరమున నింత లలితముగా వివరించుటలో శ్రీచక్రధరరావు కృతకృత్యులై రనుట కావంతయు సందేహము లేదు. అక్షరాస్యు లెల్లరును బఠింపదగిన ఉత్తమ గ్రంథము.

-స్వామి.

ప్ర బో ధ ర త్నా క ర ము

(శ్రీ వివేకానంద ప్రవచనము)

అనువాదకులు : శ్రీ చిరంతనానందస్వామి

నువాదకులు : మహాకవి విశ్వనాథ సత్యనారాయణ, కవికోకిల జి. జాషువ

227 పుటలు (ద్వితీయ ముద్రణము) వెల : రూ. 2-4-0

శ్రీ రామకృష్ణ ఉవాచ

శ్రీ శారదా సూక్తి నవనీతము

శ్రీ వివేకానంద శంఖారావము

శ్రీ రామకృష్ణపరమహంస, శ్రీ శారదా దేవి, శ్రీ వివేకానందస్వామి — వీరు ముగ్వురును లోకమున కొసగిన సందేశమునందలి ముఖ్యాంశములు ఏర్చి కూర్చి విడివిడిగా సులభశైలియందు ముద్రింపబడియున్నవి. ఈ గ్రంథములలో జీవితమునందలి వివిధఘట్టములకు, వివిధవిషయములకు సంబంధించిన ఉపదేశములు గలవు. అందఱును చదివి తరింపగల చిన్న చిన్న పుస్తకములు.

పాకెట్టు సైజు (ప్రజ్జ్వలముద్రణము) ఒక్కొక్కదాని వెల : అ. 0-6-0

అడ్రెసు: మేనేజరు, శ్రీ రామకృష్ణమఠము, మైలాపూరు, మద్రాసు - 4

బ్రహ్మానందబోధనలు

(శ్రీ బ్రహ్మానందస్వామి జీవితోపదేశములు)

శ్రీ చిరంతనానందస్వామి

త్రివర్ణముఖచిత్రము, శ్రీ రామకృష్ణునియొక్కయు, శ్రీ బ్రహ్మానందస్వామియొక్కయు ఛాయాచిత్రములు గలవు.

"శ్రీ రామకృష్ణదేవునియొక్క పారమార్థిక పుత్రుడు" అని పేరొంది, శ్రీ వివేకానంద స్వామితో ఇంచుమించు సమానౌన్నత్యము నొందిన భక్తిజ్ఞానసిద్ధుడగు మహాపురుషుని సవిస్తర జీవితమును, దివ్యోపదేశములును గల యీ గ్రంథము జిజ్ఞాసువుల కందఱకు అవశ్య పఠనీయము, మహోపకారకము.

344 పుటలు (ప్రథమ ముద్రణము) వెల: రూ. 3-8-0

శ్రీ శారదాదేవి

రచయిత: శ్రీ నండూరి బంగారయ్యగారు, బి. ఏ., బి. ఎల్.

శారదాదేవి దివ్యజీవితము ఇందు వివరముగ, మనోహరభాషలో చిత్రింపబడి యున్నది. ఆమె హృదయము నెఱుంగగోరు భక్తు లీ గ్రంథమును జదివి తీరవలయును! క్రొత్తవిషయ మెంతో సేకరించి కూర్పబడిన యద్భుత గ్రంథము.

144 పుటలు వెల : రూ. 1-4-0

పవహారి బాబా

(శ్రీ వివేకానందస్వామి ప్రణీతము)

అనువాదకులు:

శ్రీ కందుకూరు మల్లికార్జునంగారు, బి. ఏ.

ఇది కాశికి చేరువ గాజీపూరులో నుండిన యొక గొప్ప ఋషీశ్వరుని అత్యద్భుత జీవిత చరిత్ర! శ్రీ వివేకానందస్వామి ఈ మహనీయునియెడ అత్యంత భక్తిప్రపత్తులు గలిగి ఈయనకు శిష్యుడు కాగోరె నన్నచో ఈయన గొప్పతన మిట్టిదని వివరింప నవసరము లేదు.

30 పుటలు వెల: రూ. 0-4-0

అడ్రెసు: మేనేజరు, శ్రీ రామకృష్ణమఠము, మైలాపూరు, మద్రాసు - 4

శ్రీ రామకృష్ణ బోధామృతము

అనువాదకులు:

శ్రీ చిరంతనానందస్వామి

ఇందు శ్రీరామకృష్ణుని జీవిత సంగ్రహమును 1121 మహోపదేశములును గలవు.

జీవుడు : సంసారము ; మాయ, గ్రంథములు : గ్రంథులు, బాధగురువులు : బోధ గురువులు, లౌకికులు : వారి ధోరణులు, ఆత్మోన్నతి ; సాధకులు . వారి యాదర్శములు, పారమార్థిక జీవనమునకు సనుపాయములు, సర్వమతసామరస్యము, దేవుడు, జ్ఞానము : భక్తి : కర్మము, బ్రహ్మతత్త్వము మున్నగు అంశము లిందు తేటతెల్లముగ పసిబిడ్డల కయిన అవగాహన కాగల ఉపమానములతో వివరింపబడియున్నవి.

నీతికథలును సూక్తులును మకరంద పేశలములు, నిర్వృతికరములు.

... ఈ గ్రంథం చదువుతూంటే ఒక్క ఐహికానికీ, ఒక్క ఆముష్మికానికీ కాక, రెంటికీ సంబంధించిన సూక్ష్మాలూ, రహస్యాలూ, కీలకాలూ చక్కగా అరటి పండొలిచి చేతిలో పెట్టినట్లు ఉంటవి... —ఆంధ్రపత్రిక

540 పుటలు ప్రజ్వలమగు పంచమ ముద్రణము ! వెల : రూ. 3-8-0

హిందూమతము

రచయిత : శ్రీ వివేకానందస్వామి

అనువాదకులు : శ్రీ కందుకూరు మల్లికార్జునంగారు

హిందూమత నామమును పరస్పరభిన్నభావభూయిష్ఠములగు అనేక మతసంప్రదాయములు వహించి యుండుటచే, తత్స్వరూప నిర్వచనమునకు ఇందు శ్రీ వివేకానంద స్వాములవారు పూనుకొని ఆ మతము వేదసంహితాకాలమునుండి ఎట్లు క్రమ పరిణామ మందెనో, అందు సర్వసమ్మతమూలభావము లెవ్వియో, అది చేయు బోధ యెట్టిదో, ఇన్ని భిన్నమతాంతరము లెట్లు కలిగెనో, ఈ కలగూరగంపకు హిందూమత నామ మెట్టు లేర్పడెనో విశదీకరించియున్నారు. జిజ్ఞాసువుల కత్యంతోపయుక్తమగు గ్రంథము.

... తెనుగువాఙ్మయములో వేదాంతచర్చలపై ... ప్రకటింపబడిన గ్రంథములలో ఇది ఉత్తమోత్తమమైనదని శిరసొగ్గి చెప్పవలసియున్నది. ... —భారతజ్యోతి 12-4-1956.

168 పుటలు వెల : రూ. 1-4-0

అడ్రెసు : మేనేజరు, శ్రీ రామకృష్ణమఠము, మైలాపూరు, మద్రాసు - 4